

School-ondersteuningsprofiel
van
Basisschool De Branding
Stichting Tabijn

School: Basisschool de Branding

Adres:

Website:

Werkgebied:

Samenwerkingsverband: Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Website: www.ppo-nk.nl

Inhoud

1. Inleiding school-ondersteuningsprofiel

2. Algemeen

2.1 Wat is passend onderwijs?

2.2 Samenwerking binnen Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

2.3 Ouders en kind

3. Onderwijsondersteuning

3.1 Visie op onderwijsondersteuning en de ambitie

3.2 Onze uitgangssituatie

3.2.1 Leerlingen

3.2.2 Opvoedsituatie thuis

3.2.3 Sociaal netwerk

3.3 Inrichting onderwijsondersteuning

4. Ons school-ondersteuningsprofiel

5. Extra ondersteuning: ondersteuningsniveaus en werkwijze

5.1 Ondersteuningsniveaus

5.2 Werkwijze

6. Grenzen aan de ondersteuning van onze school

Bijlagen

- Toets kalender
- Kwaliteitskaart toetsen LVS
- Stappenplan zorgroute en ondersteuning binnen De Branding (incl. beschrijving TOPdossier)
- Protocol verlengen en versnellen
- Klachtenprotocol
- Pestprotocol
- Protocol voor medische handelingen
- Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Protocol leerling-dossier en privacy
- Dyslexieprotocol
- Protocol ernstige wiskunde- en rekenproblemen en dyscalculie (ERWD)

In te zien op school;

- TOP-dossier, Handleiding TOP-dossier
- Verzuimbeleid (wij hanteren de wettelijke afspraken)

In te zien op websites;

- Protocol PO-VO (website samenwerkingsverband www.swvnoord-kennemerland.nl)
Beleid De Branding wordt momenteel onder de loep genomen – volgt later.
- Pedagogisch beleid wordt momenteel herschreven i.v.m. nieuwe koers van basisschool De Branding

1. Inleiding school-ondersteuningsprofiel

Wat is een school-ondersteuningsprofiel?

In het school-ondersteuningsprofiel leggen we ten minste eenmaal per 4 jaar vast welke ondersteuning onze school kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Ook staat hierin welke ambities onze school heeft voor de toekomst. We nemen ons profiel ieder jaar opnieuw door en passen het dan aan op kleine onderdelen.

Leerkrachten, schoolleiding en bestuur stellen samen het profiel op. Leerkrachten en ouders hebben adviesrecht via de medezeggenschapsraad.

Waarom een school-ondersteuningsprofiel?

Elke school is wettelijk verplicht om een school-ondersteuningsprofiel te hebben. Met dit profiel laat onze school zien welke extra ondersteuning we uw kind kunnen bieden. Daardoor weet u waar u aan toe bent, als het gaat om de mogelijkheden van onze school.

Op basis van het profiel bekijken we welke expertise we nog moeten ontwikkelen en wat dat betekent voor de (scholing en toerusting van) onze leerkrachten.

Het school-ondersteuningsprofiel is belangrijk voor:

- Ouders; Het biedt u informatie – wat kunt u verwachten van de school?
- De school; We zetten de beleidslijn uit – wat is onze ambitie?
- De inspectie; We leggen verantwoording af.
- Collega-scholen in ons werkgebied; We stemmen met elkaar af.
- Het samenwerkingsverband; Er ontstaat overzicht over het geheel – Bieden de scholen samen een dekkend netwerk?

Relatie met het ondersteuningsplan van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Het samenwerkingsverband legt alle profielen bij elkaar om te beoordelen of het daarmee een dekkend aanbod kan realiseren. Doel is immers dat alle leerlingen passend onderwijs krijgen. Op basis van de schoolprofielen stelt het samenwerkingsverband de basisondersteuning vast. Dit is de ondersteuning die alle scholen kunnen bieden. Het gaat dan bijvoorbeeld om ondersteuning voor meer- en minderbegaafde leerlingen en om het omgaan met gedragsproblemen.

Ons school-ondersteuningsprofiel vloeit voort uit het ondersteuningsplan van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland. Dat is een wettelijk verplicht beleidsdocument waarin het samenwerkingsverband beschrijft waar het voor staat en hoe het dat organiseert. Het complete ondersteuningsplan is te vinden op de website: www.ppo-nk.nl.

Relatie met school-ontwikkelplan en de schoolgids

De school realiseert waar mogelijk thuisnabij onderwijs voor de kinderen uit de schoolomgeving. Uitgangspunt is dat kinderen zich kunnen ontwikkelen naar hun eigen mogelijkheden. Daarbij is het van belang de ondersteuningsbehoeften van kinderen tijdig in kaart te brengen. De school doet dit in samenwerking met ouders en kinderen, waarbij de ouders gezien worden als ervaringsdeskundige en pedagogische partner.

Bij het realiseren van passend onderwijs wordt niet alleen gekeken naar de mogelijkheden van het kind, maar ook naar de mogelijkheden van de school zelf, zodat zo goed mogelijk kan worden aangesloten bij de ondersteuningsbehoeften van elk kind.

Soms heeft een kind meer ondersteuning nodig dan de school vanuit de eigen middelen kan bieden. In dat geval zoekt de school, samen met ouders, naar een passende oplossing. Deze oplossing kan bestaan uit extra ondersteuning op de eigen school met behulp van middelen of expertise vanuit het samenwerkingsverband. In een enkel geval zal samen met de ouders worden gezocht naar een plaats op een andere school met een beter passend aanbod. Hierin worden ouders ondersteund door het samenwerkingsverband en het schoolbestuur.

2. Algemeen

2.1 Wat is passend onderwijs?

Op 1 augustus 2014 trad de wetwijziging passend onderwijs in werking (en daarmee een ander stelsel voor extra onderwijsondersteuning). Passend onderwijs heeft tot doel om zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind, ongeacht de extra onderwijs- en ondersteuningsbehoefte.

Passend onderwijs berust op drie pijlers:

- Schoolbesturen/scholen hebben de taak (zorgplicht) om leerlingen een zo goed mogelijke plaats in het onderwijs te bieden.
- Iedere school is verplicht om een ondersteuningsprofiel op te stellen. Op deze wijze is duidelijk welke extra ondersteuning een school kan bieden.
- Scholen, reguliere basisscholen, speciale basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4 werken samen in regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Voor onze regio is dat Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (www.ppo-nk.nl). Het samenwerkingsverband heeft een ondersteuningsplan opgesteld en is (mede)verantwoordelijk voor een dekkende ondersteuningsstructuur, het toewijzen van de extra ondersteuning en de toelaatbaarheid tot scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs cluster 3 en 4.

2.2 Samenwerking binnen Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Alle basisscholen en scholen voor speciaal (basis)onderwijs in Noord-Kennemerland werken samen in 8 werkgebieden. Samen met de 14 betrokken schoolbesturen en gemeenten zorgen we voor een dekkend onderwijs-zorgaanbod. Belangrijke partners in ieder werkgebied zijn jeugdhulp en de leerplichtambtenaren van de gemeenten. We zijn met elkaar verbonden, zodat we optimaal aansluiten op uw kind.

Soms blijkt al tijdens de aanmelding dat uw kind méér nodig heeft dan de school in eerste instantie kan bieden. Soms wordt dat pas in de midden- of bovenbouw duidelijk.

Heeft uw kind extra onderwijsbehoeften? Dan schakelen wij de consulent passend onderwijs van ons werkgebied in. Samen met u gaan we op zoek naar de beste oplossing voor uw kind. Daarbij hanteren we een duidelijk omschreven werkwijze, waarover u meer kunt lezen in hoofdstuk 5. Zo zorgen we ervoor dat alle stappen in de juiste volgorde worden gezet.

2.3 Ouders en kind

Ouders zijn in ons samenwerkingsverband educatieve partners. U bent altijd betrokken bij het bepalen van het passende onderwijs – zie ook hoofdstuk 5 – u neemt deel aan het multidisciplinair overleg (MDO) met de leerkracht, intern begeleider en de consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband. Ouders zijn partners in de besluitvorming en geven toestemming voor de uitvoering de gemaakte afspraken. Tijdens het MDO maken we stapsgewijs een passend plan en leggen we afspraken vast. Het TOPdossier, een webbased programma, helpt ons hierbij.

Ouders en kind op onze school

Ouders, leerling en leerkrachten werken samen aan een gemeenschappelijk doel: de optimale ontwikkeling van het kind. Ouders zijn als ervaringsdeskundigen verantwoordelijk voor de opvoeding. Zij kennen hun kind het langst en het best. Leerkrachten, intern begeleider en directie zijn als onderwijsprofessionals verantwoordelijk voor het onderwijs op school. Ouders en school profiteren van elkaars deskundigheid en kennis als het gaat om de ontwikkeling van het kind.

3. Onderwijsondersteuning

3.1 Visie op onderwijsondersteuning en de ambitie

Wij streven ernaar dat alle kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen in hun cognitief en sociaal emotionele ontwikkeling. Om dit te kunnen realiseren zijn wij verplicht om een optimale relatie op te bouwen met het kind en een fundamentele samenwerking met zijn/haar ouders. Wij stellen hoge doelen aan het onderwijs en hebben hoge doch reële verwachtingen van het kind. Wij werken vanuit een basis van veiligheid, respect en zorgen voor een gestructureerde leeromgeving. Indien dit niet voldoende is, betrekken wij externen, om ons hierin te ondersteunen

3.2 Onze uitgangssituatie

Door onze eigen uitgangssituatie in beeld te brengen, kunnen we als school beter aansluiten bij de onderwijsbehoeften van onze kinderen en ouders. Deze nemen we ook mee in onze ambities, schoolplan en professionalisering.

Het leren en de ontwikkeling van kinderen wordt beïnvloed door een heel scala aan factoren. Wij hebben daar niet altijd invloed op, maar kunnen er wel zo veel mogelijk rekening mee houden in het belang van de kinderen.

Factoren die van invloed zijn op het leren en de ontwikkeling van kinderen:

- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Factoren leerlingen
- Factoren thuissituatie
- Factoren sociale netwerk

Maatschappelijke ontwikkelingen

Scholen – en vooral passend onderwijs – hebben een maatschappelijke opdracht. We dragen zorg voor een optimale omgeving, waarin alle kinderen zich kunnen ontwikkelen en hun talenten leren benutten om als volwaardig mens te leven. We bereiden leerlingen voor op de toekomst, zodat zij als volgende generatie de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor zichzelf, mens en milieu.

Waar wij als school voor staan

Missie

Wij werken vanuit een basis van veiligheid, respect en positiviteit, waarin kinderen tot leren komen en zichzelf kunnen ontplooien. Wij vinden een sterke basis voor de toekomst belangrijk. Wij begeleiden ieder kind om zich te ontwikkelen, op het gebied van;

Gedrag; Het pedagogisch klimaat van de school is gebaseerd op drie kernwoorden; veilig, verantwoordelijk en vriendelijk.

Cognitie; Extra begeleiding voor ieder kind en een uitdagend aanbod voor de meer-begaafden.

Creativiteit; Talenten ontwikkeling op basis van een creatief aanbod.

Visie

De Branding is een vriendelijke dorpsschool die veel waarde hecht aan een prettige samenwerking met iedereen die bij de school betrokken is. Onze leerlingen ervaren plezier en succes op school. Zij ontwikkelen zich op cognitief en creatief gebied, ervaren uitdaging, zijn nieuwsgierig en voelen zich verantwoordelijk voor zichzelf en de wereld om hen heen.

Onderwijskwaliteit

Op basisschool De Branding hechten wij veel waarde aan voorspelbaarheid, orde en structuur. Kinderen weten in alle groepen door het gebruik van een dag rooster waar zij aan toe zijn. Er worden vaste routines gebruikt gedurende de dag en vaste regels. Elke les wordt opgebouwd vanuit het zogeheten interactieve gedifferentieerd directe instructie (IGDI) model. Dit betekent dat elke les uit een vast aantal effectieve fases bestaat. Bij iedere les wordt het doel benoemd, zodat kinderen vooraf weten waar zij naar toe moeten werken. Tijdens de verschillende lesfasen wordt er gebruik gemaakt van coöperatieve werkvormen (effectieve samenwerkingsopdrachten). Tijdens het zelfstandig werken (de verwerking) wordt er zoveel mogelijk directe feedback gegeven aan de kinderen. Dit is zeer effectief bij het leren van kinderen. Na de les evalueren de kinderen gezamenlijk of zij het doel hebben behaald en wat zij mogelijk nog nodig hebben om het doel te bereiken. Binnen de les wordt er in 3 niveaus gedifferentieerd. Er is een basisgroep in de klas die de basisinstructie krijgt en daarna aan het werk gaat. Daarnaast is er een groep die deze instructie niet of minimaal nodig heeft en die meer verdieping van de leerstof aankan. En er is een groep die de basisinstructie krijgt en daarnaast pre-teaching of verlengde instructie. Naast de drie niveaus die in de groep aangeboden worden, wordt er buiten de groep extra aandacht besteed aan de kinderen die extra uitdaging nodig hebben in de vorm van een plusklas en wordt er extra aandacht gegeven aan kinderen die extra hulp nodig hebben. Deze extra hulp wordt in samenwerking met het samenwerkingsverband geïnitieerd en uitgevoerd door een onderwijsassistent.

Deze verschillen in onderwijsbehoeften en instructies worden per periode in kaart gebracht per leerling en per vakgebied. Door observaties, methode gebonden toetsen en twee keer per jaar de CITO-toetsen te analyseren bekijken de leerkrachten in samenwerking met de intern begeleider of zij op het goede spoor zitten of plannen moeten aanpassen. Wij maken gebruik van moderne methodes en leermiddelen. De methodes voldoen allemaal aan de door het ministerie vastgestelde referentieniveaus. Elke groep maakt gebruik van digitale schoolborden en in de groepen 6 t/m 8 maken wij gebruik van Snappet. Daarnaast wordt veel gebruik gemaakt van auditief en visueel materiaal. Op De Branding besteden wij uiteraard ook aandacht aan de muzikale en creatieve vorming van de kinderen. Het komende schooljaar willen wij deze lessen uitdagender en aantrekkelijker maken.

Pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat van onze school drijft op drie kernwoorden: veilig, verantwoordelijk en vriendelijk.

Deze drie kernwoorden komen tot uiting in de onderstaande uitgangspunten:

- Een veilig, helder en stimulerend leerklimaat in de school
- Geordende, rijke en uitdagende leeromgeving
- Rustige binnenkomst en start van de dag
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle leerlingen
- Positieve en actieve gespreksvaardigheden over leerlingen en collega's
- Positieve verwachtingen en complimenten over gedrag, werkhouding en resultaat
- Een sfeer waarin kinderen durven praten en voor elkaar opkomen
- Naleven van regels en afspraken door leerkrachten, leerlingen en ouders
- Naleven van anti-pestprotocol door leerkrachten, leerlingen en ouders

Groepsvorming

Kinderen verdienen het om in een positieve groep deel te nemen aan het onderwijsproces. In een positieve groep zijn de groepsnormen positief. Dit heeft allerlei prettige gevolgen:

- Kinderen gaan met plezier naar school
- Betere leerresultaten
- Kinderen houden zich aan de regels
- De leerlingen helpen elkaar
- Prettig pedagogisch klimaat
- Prettige omgangsvormen
- Goede ervaring voor later; levenslessen
- Effectieve onderwijsvormen zijn uitvoerbaar

De eerste zes weken

Na de zomervakantie komen de kinderen terug op school. Zij hebben elkaar een lange tijd niet in de groep meegemaakt. Voor kinderen is de zomervakantie een lange periode. De belevingstijd is zo groot dat kinderen in die fase van hun leven fysiek en mentaal hard groeien. De 'nieuwe' groep tast elkaar in deze eerste fase af. Wat kan wel en wat kan niet in deze groep? Wanneer hoor je erbij? De groep begint zich langzaam te vormen en lijkt in de eerste weken rustig. Het kan in de volgende fase behoorlijk veranderen. De duur van verkenning in een groep hangt van een drietal factoren af:

- Zijn de leerlingen gericht op de groep?
- Heeft de groep eerder als groep gefunctioneerd?
- De leeftijd van de groepsleden.

Kinderen hebben behoefte aan erkenning. Als de grenzen in de groep duidelijk zijn, gaan de kinderen erkenning zoeken en hun positie verwerven. Eerst voorzichtig, aftastend en later met meer nadruk. Afhankelijk van de behoefte zal het ene kind zich sterker profileren dan het andere. Ieder kind wil in de groep ruimte om keuzes te maken. Dit leidt vaak tot botsingen. De eerste zes weken starten alle groepen dagelijks met groepsvorming. Het thema zelfvertrouwen & weerbaarheid staat de eerste weken centraal.

Anti pestaanpak

Naast het antipestprotocol neemt onze school deel aan KiVa. KiVa is een preventief antipestprogramma uit Finland. Het is een aantrekkelijk en gevarieerd programma om het pesten tegen te gaan, met een breed lesaanbod gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling. De methode wordt gebruikt in alle groepen, 1 t/m 8, met een tweede ondersteuning in de onderbouw met behulp van het boek 'Hoe gaan Roos en Tom met elkaar om?'. De reden hiervoor is dat we zien dat de onderbouw, groep 1 t/m 3, meer nodig hebben op het gebied van de sociaal emotionele vorming. In de bovenbouw, in de groepen 5 t/m 8, wordt er tweemaal per jaar een vragenlijst afgenomen om het welbevinden en de groepsdynamiek in kaart te brengen. KiVa verhoogt het plezier voor alle leerlingen. Een belangrijk uitgangspunt in KiVa is dat de hele groep een belangrijke rol speelt bij het pesten. Alle kinderen hebben een rol bij het ontstaan en stoppen van pesten. Het beïnvloeden van de groep is daarom belangrijk voor het succesvol tegengaan van pesten.

Protocol 'Omgaan met gedrag op basisschool De Branding'

Om als leerkracht, team en/of directie adequaat te kunnen reageren bij ongewenst gedrag van een leerling, hebben wij onze grenzen omschreven. Onze grenzen en acties die daarop kunnen volgen, hebben wij vastgelegd in een protocol 'Omgaan met gedrag op basisschool De Branding'. Wij volgen het protocol om preventief te komen tot gewenst gedrag. Dit is een stappenplan waarin wij, in samenwerking met leerling(en) en ouders, willen komen tot gedragsverbetering van de leerling. Dit protocol kan in bepaalde gevallen parallel aan het pestprotocol worden ingezet. Beide protocollen kunt u vinden op de site van de school en als bijlage bij dit document.

Onze grenzen

Als team hebben wij grenzen opgesteld die wij als uitgangspunt nemen voor het mogelijk inzetten van het stappenplan. Onze grenzen hebben wij als volgt positief geformuleerd;

- De leerling draagt op een positieve wijze bij aan het groepsproces
- Er is een optimale samenwerking tussen school en de ouders
- De leerling ontwikkelt zich op cognitief vlak
- De leerling houdt rekening met zijn omgeving

In onze maatschappij zien we de volgende tendensen:

Het aantal kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften neemt toe. Met passend onderwijs als basis worden deze kinderen op de school in de buurt aangemeld. Om zo goed mogelijk aan te sluiten op de belangrijkste onderwijsbehoeften, werken we volgens de handelingsgericht methodiek¹. We kijken vooral preventief naar wat de leerling nodig heeft. De toenemende verschillen tussen kinderen vragen van scholen maatwerk.

Sociale verkeer is veranderd door sociale media. Kinderen groeien op met dagelijks gebruik van computer, smartphone en tablet. De digitalisering van de samenleving maakt veilige digitale communicatievaardigheden voor kinderen steeds belangrijker. Deze ontwikkeling heeft ook gevolgen

¹ Handelingsgericht werken, HGW, is cyclisch oplossingsgericht en kent 4 fasen: waarnemen-begrijpen-plannen-realiseren. Bron N. Pameijer <http://wij-leren.nl/hgw-pameijer.php>

voor het leren en het opdoen van kennis. Vaardigheden als samen delen, samen leren en samen creëren, kritisch denken, problemen oplossen zijn belangrijker en complexer geworden.

De ouderpopulatie is divers. Er zijn meer verschillende manieren van opvoeden.

Opvoedingsoriëntaties worden beïnvloed door herkomst, geloof, sociale status en opleiding. Ouders vormen voor kinderen de context waarin ze opgevoed worden. Partnerschap tussen ouders en school is dan ook belangrijk om elkaars opvoedingsoriëntatie te begrijpen én af te stemmen in het belang van het kind.

Leerlingen en ouderpopulatie:

Het primaire voedingsgebied van de school is uit alle wijken van het dorp. Tevens komen er leerlingen uit Egmond aan de Hoef naar onze school.

Per 1 oktober 2018 telde De Branding 145 leerlingen. Per 1 oktober 2019 verwachten wij ook rond de 145 leerlingen ingeschreven te hebben. De schoolbevolking is qua sociale en economische opbouw een afspiegeling van de inwoners van het dorp.

Leerlingengewicht:

Aantal leerlingen Gewicht: 0	Aantal leerlingen Gewicht 0,30	Aantal leerlingen Gewicht 1,20
134	4 leerlingen	5 leerlingen

Cito-Eindtoets

De eindtoets van Cito meet de resultaten van het basisonderwijs in vergelijking met andere scholen in Nederland. Hieronder vermelden wij een overzicht van deze resultaten van de toets die april 2018 is afgenomen.

Ondergrens 2018 (landelijk gemiddelde):	534,9
Basisschool De Branding:	537.1

3.2.1 Leerlingen

Leerlingen zijn over het algemeen gebaat bij een duidelijke structuur. We merken dat structuur voor alle kinderen een belangrijke basis is. Het biedt houvast, duidelijkheid en veiligheid. Het is de basis van waaruit we werken op basisschool de Branding en staat daarom als een van de bouwstenen in ons profiel. Er wordt gedifferentieerd lesgegeven, zodoende kunnen kinderen die meer/andere behoeften hebben daarin worden voorzien.

Binnen ons bestuur Stichting Tabijn is afgesproken dat een Tabijnschool een school moet zijn waar ook kinderen met enkelvoudige speciaal basisonderwijs (SBO) problematiek een plek kunnen vinden, waar ze zich veilig en competent kunnen voelen, hun talenten kunnen ontwikkelen en ruimte krijgen om op eigen niveau te leren.

Problematiek binnen passend onderwijs op de basisschool

- faalangst
- onrust / concentratie problemen
- somatische klachten
- dyslexie
- dyscalculie

- motorische problematiek
- lees- en taalproblematiek
- hoogbegaafdheid

Randvoorwaarden om als school aan de specifieke behoeften van deze kinderen te kunnen voldoen zijn:

1. Dat de kinderen zelfredzaam en leerbaar zijn en dat ze de veiligheid van andere leerlingen niet in gevaar brengen.
2. Dat de problematiek die in de klas al aanwezig is, de ruimte biedt om aan de behoeften van al deze kinderen te kunnen voldoen.
3. Dat de relatie tussen school en ouders er een is van gedeelde verantwoordelijkheid en wederzijds begrip voor elkaars (on-)mogelijkheden.

De Branding heeft het volgende pluszorgprofiel:

- Gedragsproblematiek
- Kinderen die baat hebben bij een prikkelarme, gestructureerde leeromgeving
- Meer- en hoogbegaafdheid
- ADHD
- ADD
- Slechthorend en spraaktaal/TOS
- Dyslexie, extra zorg voor dyslecten
- Ernstige reken en wiskunde problemen

Leerstijl en motivatie van de leerlingen:

Betrokkenheid, schoolbeleving, schoolklimaat.

Het afgelopen schooljaar zijn er in totaal:

1 leerlingen verwezen naar het Speciaal Basisonderwijs (SBO)

0 leerlingen verwezen naar het Speciaal Onderwijs (SO)

Hebben 11 leerlingen extra ondersteuning gekregen in school.

Hebben 0 leerlingen een eigen leerlijn gehad.

Afgelopen 3 jaar zijn er in totaal:

0 leerlingen verwezen naar het Speciaal Basisonderwijs (SBO)

0 leerlingen verwezen naar het Speciaal Onderwijs (SO)

1 leerling verwezen naar het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO - Spinacker)

Hebben 23 leerlingen extra ondersteuning gekregen in school.

Hebben 0 leerlingen een eigen leerlijn gehad.

Deelname aan het onderwijs, afgelopen jaar:

		Aantal/%
Schoolloopbaan/doubleren	verlengingen	
	onderbouw	0
	middenbouw	Groep 3; 1

		Groep 4; 2
	bovenbouw	0
Ziekteverzuim	Gemiddelde over alle leerlingen (141 1 okt. 2017)	13,40 dagdelen per leerling
Thuiszitters	onderbouw	0
	middenbouw	0
	bovenbouw	0
Schorsing	onderbouw	0
	middenbouw	0
	bovenbouw	0

Uitstroom afgelopen schooljaar:

	Aantal/%
gymnasium/atheneum	6
Havo/VWO	52
vmbo TL/GL	36
vmbo B/K	6
praktijkonderwijs	0

Na 3 jaar voortgezet onderwijs:

gymnasium/atheneum	*
havo	*
vmbo TL/GL	*
vmbo B/K	*
praktijkonderwijs	*

*Van de VO scholen krijgt De Branding ieder jaar terug dat zij een goed advies hebben gegeven en kinderen niet of nauwelijks afstromen van het niveau dat zij hebben gekregen (naar een lager niveau moeten). Wel opstromen. Dit wordt als positief gebracht.

Geboden extra ondersteuning afgelopen schooljaar op basis van de verschillende clusters van onderwijsbehoeften. Uitgedrukt in percentage van totaal aantal leerlingen

Onderwijsbehoeften	Aantal / %	Onderwijsbehoeften	Aantal / %
specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.	Alle leerlingen 100%	specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties	5 leerlingen 7%
specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijd-adequate teksten te lezen en te begrijpen.	13 leerlingen 9%	specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat de leerling naar	0 leerlingen 0%

		verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.	
specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijd-adequate rekenstrategieën toe te passen.	1 leerling 0,7%	specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verder gaat dan het bestaande curriculum.	29 leerlingen 20%
specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel)	1 leerling 0,7%	specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij taalvaardigheden worden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.	89 leerlingen 61%
specifieke behoefte om het leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies)	12 leerlingen 8%	anders, namelijk:	

Noodzakelijke onderwijsbehoeften (3)

- Meedenken bij de ondersteuningsbehoefte van zorgleerlingen
- Helpen bij het invullen van het Topdossier en de financiële middelen
- Toevoegen van externen aan het ondersteuningsteam

3.2.2 Opvoedsituatie thuis

Op basis van de volgende factoren * analyseren wij de opvoedsituatie van de leerlingen.

		Aantal / %
Gezinssamenstelling (Bron LAS)	Beide ouders Gescheiden ouders Eenoudergezin	78,5% 20,5% 0,5%
Leefstijl (Bron ggdhollandsnoorden)	1. Goede relatie met ouders, voldoende houvast, oplossingsgericht, veiligheid, bewegen. 2. Regelmatig ruzie, eenzaamheid, onveilig voelen.	16% 24 leerlingen
Opvoedingsoriëntatie	1. Regels zijn leidend (op een strikte manier orde en regelmaat naleven, meer sturing door de volwassenen, leren luisteren; doen wat de autoriteit zegt) 2. Autonomie (meer ruimte voor het dragen van eigen verantwoordelijkheid, kritisch denken, rechtvaardig zijn en omgaan met gevoelens en emoties)	Moeilijk om deze vraag te beantwoorden

	3. Oplossingsgerichte oriëntatie (stimuleren van probleemoplossend vermogen, creatief denken) 4. Actieve geloofsbelijdenis	11% 16 leerlingen
Geboorteplaats leerlingen	Nederland Europa Noord-Amerika Zuid-Amerika Azië Afrika Oceanië	139 1 0 0 4 0 1
Geboorteplaats ouders	Nederland Europa Noord-Amerika Zuid-Amerika Azië Afrika Oceanië	129 (89%) 4 0 1 5 3 3
Hoogste opleidingsniveau	basisonderwijs voortgezet onderwijs mbo/hbo/wo	9% 19% 72%
Hoogste inkomensniveau	bovenmodaal modaal beneden-modaal	Gegevens niet bekend
Woonadres leerlingen	Uit wijk Uit gemeente Buiten gemeente	92% (Uit alle wijken uit Egmond aan Zee) 6%
Keuze school	locatie dicht bij huis visie – schoolconcept overig	Niet bekend

* Bron indicatoren - Sociaal Cultureel Planbureau.

Noodzakelijke ondersteuningsbehoeften ouders:

- Ouders ondersteunen bij opvoeding
- Constructief samenwerken
- Ondersteuning bij het zoeken naar gepaste hulp en/of begeleiding

3.2.3 Sociaal netwerk

Het sociaal netwerk van de populatie kan ruim worden geïnterpreteerd. In de opzet van dit plan wordt aandacht besteed aan de volgende omgevingsinvloeden:

- Ontwikkelingen binnen zorg en jeugdhulp;
De gemeente Bergen werkt met goedlopende jeugdcentra en de Wal is het jeugdhonk in Egmond aan Zee. Hier worden diverse activiteiten georganiseerd voor diverse leeftijden, onder leiding van vrijwilligers en een jeugdwerker. De Wal heeft een belangrijke rol binnen de gemeente Egmond aan Zee betreft opvang van leerlingen, na schooltijd en in het weekend. De school heeft contact met de jeugdwerker en dit kan geïntensiveerd worden indien nodig. In de gemeente is er een gymvereniging en voetbalvereniging. Voor andere sporten moeten de kinderen buiten de eigen gemeente.
- De wijk;
De gemeente geeft aan dat de problematiek in de gemeente groot is w.b.t. zorgen over huiselijke sfeer en gedrag jongeren. Er is een intensieve samenwerking tussen alle betrokkenen, echter de nieuwe AVG wet bemoeilijkt dit doordat zorgen niet direct met elkaar gedeeld mogen worden. De school heeft contact met de wijkagent indien nodig.
- Demografische ontwikkelingen;
De gemeente Egmond aan Zee wordt duurder, waardoor jongere gezinnen genoodzaakt zijn te verhuizen. Het aantal vierjarigen neemt hierdoor af. De plannen tot uitbreiding met woningen is uitgesteld. De kinderen komen voornamelijk uit Egmond aan Zee of Egmond aan de Hoef.

Noodzakelijke ondersteuningsbehoeften (3)

- Opvoedondersteuning
- Gezinsproblematiek
- Ouders die de zorg mijden

3.3 Inrichting onderwijsondersteuning

De Branding realiseert waar mogelijk thuisnabij onderwijs voor de kinderen uit de schoolomgeving. Uitgangspunt is dat kinderen zich kunnen ontwikkelen naar hun eigen mogelijkheden. Daarbij is het van belang de ondersteuningsbehoeften van kinderen tijdig te signaleren en in kaart te brengen. De school doet dit in samenwerking met ouders en kinderen, waarbij de ouders gezien worden als ervaringsdeskundige en pedagogische partner.

Bij het realiseren van passend onderwijs wordt niet alleen gekeken naar de mogelijkheden van het kind, maar ook naar de mogelijkheden van de school zelf, zodat zo goed mogelijk kan worden aangesloten bij de ondersteuningsbehoeften van elk kind.

Soms heeft een kind meer ondersteuning nodig dan de school vanuit de eigen middelen kan bieden. In dat geval zoekt de school, samen met de ouders, naar een passende oplossing. Deze oplossing kan bestaan uit extra ondersteuning op de eigen school met behulp van middelen of expertise vanuit het samenwerkingsverband. In een enkel geval zal samen met de ouders worden gezocht naar een plaats op een andere school met een beter passend aanbod. Hierin worden school en ouders ondersteund door het samenwerkingsverband en het schoolbestuur.

Leerlingvolgsysteem

Onze school werkt bewust aan kwaliteit. Om de kwaliteit goed te kunnen bewaken en (verder) te verbeteren maken wij gebruik van het kwaliteitsdraaiboek van Tabijn. Dit document kunt u vinden op onze website. Hiermee is een systeem van kwaliteitszorg opgezet dat aansluit bij de eisen die de overheid aan het onderwijs stelt. Bij de Cito- toetsen die we onder andere hiervoor afnemen, hanteren we de voorwaarden en voorschriften van Cito.

De leerlingen worden met behulp van landelijke toetsen, methode-gebonden toetsen en door middel van observaties in hun ontwikkeling gevolgd. Op deze wijze wordt voorkomen dat leerlingen een achterstand oplopen die niet onderkend wordt.

Indien uit bovenstaande toetsen en observaties blijkt dat het onderwijsleerproces op welk vakgebied dan ook stagneert, krijgen betreffende leerlingen direct hulp om hiaten te voorkomen en/of te herstellen. Deze extra hulp wordt in principe binnen de groep gerealiseerd door de leerkracht. Ouders worden vanaf het begin van dit proces hierover geïnformeerd. Ditzelfde geldt ook voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Uitgangspunt is het werken in drie niveaus; basisaanbod, plusaanbod en extra zorg. Mogelijkheden tot extra hulp zijn;

- Aangepaste instructie (voor en/of na instructie)
- Extra aandacht tijdens het zelfstandig werken
- Het aanbieden van aangepaste overzichtelijke hoeveelheid leerstof
- Het zoveel mogelijk en zolang mogelijk gebruik maken van realistisch materiaal
- Huiswerk

De zorg voor de groep en individuele leerlingen wordt gecoördineerd door de intern begeleider, kortweg IB-er genoemd. De extra hulp wordt vastgelegd in het dag-rooster door de leerkracht en door de onderwijsassistent, die leerlingen met een arrangement begeleidt, in een logboek. De vorderingen en de aanpak worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld tijdens

- de tweejaarlijkse analyse van de LVS toetsen
- de groepsbespreking
- de leerlingbespreking
- de tussenevaluaties van het MDO
- in het klein zorgteam
- de evaluaties met de onderwijsassistent

Voor leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte kan na overleg en toestemming van ouders het interne ondersteuningsteam (klein zorgteam) bekijken welke zorg er nog meer nodig is. Het klein zorgteam bestaat uit de leerkracht, de IB-er, de directie en indien aanwezig een collega met specifieke kennis omtrent de problematiek. Indien dit overleg en de ingezette interventies niet het beoogde effect hebben gehad, kan het ondersteuningsteam met externen (MDO = Multi disciplinair overleg) samen komen om verder te bespreken wat er nodig is. Het MDO bestaat uit directie, de IB-er, de leerkracht, de ambulante begeleider van het samenwerkingsverband en de ouders (MDO). Het MDO kan er voor kiezen verschillende gerichte onderzoeken te laten uitvoeren die nauwkeurig de mogelijkheden en beperkingen aangeven. Aan de hand van deze onderzoeken kan er een gepast programma worden opgesteld, een arrangement worden aangevraagd of kan een leerling verwezen worden naar een andere vorm van onderwijs bijv. speciaal basisonderwijs. Voor leerlingen in groep 6 t/m 8 waarbij uit onderzoek blijkt dat zij afgestemd onderwijs (middels een onderwijsarrangement en/of eigen leerlijn) op cognitief of sociaal emotioneel gebied nodig hebben, kan een

ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld worden. De school streeft echter naar het volgen van het curriculum met extra ondersteuning en/of aangepast werk, indien dit nog in de mogelijkheden zit.

Afspraken met betrekking tot het afnemen van toetsen

Het afnemen en de verwerking van de groepsgewijs af te nemen onderzoeken is de verantwoordelijkheid van de school. Indien het, in het belang van het kind en in de visie van de schoolleiding, noodzakelijk is om een groepsonderzoek nogmaals af te nemen, ligt de beslissing om dit te doen bij de schoolleiding.

Verwijsindex

Om tijdig en effectief interventies te kunnen inzetten bij jeugdigen die in hun fysieke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling worden belemmerd is het belangrijk dat de betrokken partijen goed geïnformeerd zijn. Daarom heeft Tabijn met de gemeenten in Midden- en Noord-Kennemerland en met de instellingen die een verantwoordelijkheid hebben binnen de domeinen jeugdzorg, (geestelijke) gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijk werk een convenant afgesloten. De betrokken partijen informeren elkaar via een digitaal systeem, de zogenaamde Verwijsindex.

In de Verwijsindex worden uitsluitend de naam en enkele persoonsgegevens van het kind gezet. Tevens wordt er geregistreerd of een andere instantie deze jeugdige ook in het systeem heeft ingebracht. Als er een match is, wordt er informatie uitgewisseld en kan er gecoördineerd verder gewerkt worden aan de problematiek. De ouder(s) en/of verzorger(s) worden hiervan vooraf op de hoogte gebracht.

Op www.jeugdzorgnoordholland.nl vindt u meer informatie over de verwijsindex; inclusief een ouderbrochure. Deze brochures zijn ook op school te verkrijgen

Vertrouwensinspecteur

Bij het meldpunt vertrouwensinspecteurs kunt u ook terecht met klachten over seksueel misbruik, seksuele intimidatie, fysiek geweld en psychisch geweld zoals grove pesterijen. Ook discriminatie, onverdraagzaamheid en extremisme zijn onderwerpen waarover u contact op kan nemen. Het meldpunt vertrouwensinspecteurs is te bereiken op het telefoonnummer 0900-1113111

Verslaglegging van gegevens over leerlingen

Van elke leerling wordt een digitaal leerling-dossier bijgehouden. In het dossier bevinden zich verslagen/ registraties van eventuele extra hulp die leerlingen hebben gekregen evenals uitslagen van toetsen en observaties. Ook verslagen van oudergesprekken en verslagen van leerling-besprekingen die gehouden worden met collega's en/of intern begeleider worden hierin bewaard. Een aantal zaken wordt als aanvulling in een papieren dossier bewaard. Dit kunnen zijn; resultaten van methode gebonden toetsen, aanmeldingsrapportage voor externe toets-instanties en onderwijskundige rapporten van vorige scholen. Bij het tussentijds verlaten van onze school wordt er voor de nieuwe school een onderwijskundig rapport gegenereerd op grond van bovenstaande gegevens.

Verlengen of versnellen

Soms is het voor de ontwikkeling van een kind goed om hem of haar een jaar extra in een groep te laten blijven. Om hierover een zorgvuldig besluit te kunnen nemen maken wij een afweging op basis

van de volgende gegevens; toetsen, observaties van werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek, relevante gegevens zoals leeftijd en doel van de verlenging. Op dezelfde manier kijken wij ook of een kind een jaar kan overslaan.

In beide processen is er een nauwe samenwerking tussen ouders, kind en leerkracht. De leerkracht bespreekt dit vanaf oktober minimaal driemaal (oktober, februari, maart) met de ouders. Er wordt gestreefd naar een gezamenlijke beslissing die effectief wordt gemaakt in ons interne ondersteuningsteam in april/mei. De directie heeft het uiteindelijke beslissingsrecht.

Afspraken hulpverlening* onder schooltijd

Directeuren van Tabijnscholen krijgen steeds vaker het verzoek van ouders om externe partijen gelegenheid te geven om hun kind onder schooltijd hulp te bieden. Dit geldt zowel voor diagnostisering als voor remediering.

De Tabijnscholen gaan er vanuit dat wanneer er hulp of onderzoek door een externe partij t.b.v. een leerling noodzakelijk is, er vooraf overleg is tussen ouders en school.

We hanteren de volgende afspraken:

1. Als ouders onder schooltijd een extern bureau of deskundige willen inzetten voor hun kind, werkt de school daaraan mee als het onderzoek wordt vergoed uit de basisverzekering. Er wordt rekening gehouden met de nodige reistijd. Afspraken worden vastgelegd in een brief en door ouders en directeur ondertekend. Adviezen die daaruit voortkomen zal de school opvolgen, als dat redelijkerwijs kan.
2. Ouders die buiten de schooltijden hun kind willen laten onderzoeken door een deskundige of een bureau zijn daarin vrij. De school is niet verplicht om adviezen uit het onderzoek op te volgen. Contact over het gedane onderzoek vindt altijd plaats via de ouders en niet rechtstreeks met de externe. Indien gewenst kan de schoolarts worden ingeschakeld voor advies.

4. Ons school-ondersteuningsprofiel

Dat wat onze school aan kinderen kan bieden zónder extra ondersteuning van buiten, valt onder de basis- en lichte ondersteuning. Deze wordt bepaald door wet- en regelgeving én door onze ambitie en visie. Het school-ondersteuningsprofiel bevat een aantal wettelijk bepaalde elementen, bijvoorbeeld het pestprotocol, maar verder zijn er veel verschillen mogelijk tussen scholen.

In dit hoofdstuk geven we inzicht in ons school-ondersteuningsprofiel. Dat doen we aan de hand van 10 clusters van onderwijsbehoeften. Een cluster met de daarbij horende aanpak heet een arrangement. Daarnaast laten we met het profiel zien waarin we onze verder willen ontwikkelen.

1. De leerling heeft specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Iedere klas werkt met een dagplanning. Vanaf groep 3 staat erbij elke les beschreven wat het lesdoel is. Zo weet iedereen wat het van de dag en van die les kan verwachten.
- De school biedt duidelijkheid en begeleiding bij het uitvoeren van de taken, waarbij elk aspect wordt ondersteund door visuele ondersteuning, Chromebook, digibord.
- In de onderbouw is een gestructureerde leeromgeving ingericht in hoeken.
- Er zijn vaste regels en afspraken die voor iedereen bekend zijn en die door iedereen nageleefd worden.

2. De leerling heeft specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat hij/zij naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Samen **met** de ouders, de leerling, leerkracht, intern begeleider en orthopedagoog is een OPP (TOPdossier) opgesteld gericht op zelfredzaamheid en probleemoplossend vermogen waarbij de leerling succes ervaart, zich competent voelt en uitgedaagd wordt. Dit doen wij met het HGW-kind-plan en het voeren van kind-gesprekken.
- De school onderwijst diagnostiserend, waarbij de interventies afgestemd worden op de specifieke onderwijsbehoeften, waaronder leerstijl van de leerling.
- De school betreft de leerling bij zijn/haar ontwikkeling door doelen en de resultaten zichtbaar te maken. Oefening baart kunst.
- De school maakt bewust keuzes voor toetsing. Wat heeft de leerling geleerd?
De school past verschillende vormen van geheugentechnieken gericht toe die de denkhandelingen concreet ondersteunen (bijvoorbeeld een getallenlijn), die erop gericht zijn om de leertijd zo goed mogelijk te besteden, met extra leertijd (meer oefening, stof vertragen, aangepaste doelen). Dit noemen we tempo- of taakdifferentiatie.
- De school geeft extra instructie om het inzicht en toepassing te versterken door stapsgewijs te schakelen van concreet naar symbolisch naar abstract.

- De school hanteert verschillende werkvormen en oefenmogelijkheden gericht op het bereiken van de leerdoelen en het tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften. Dit doen wij door coöperatief te leren, ICT in te zetten, rekening te houden met verschillende leerstijlen.

3. De leerling heeft specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school signaleert kinderen die behoefte hebben aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum bijvoorbeeld met behulp van het Digitaal handelingsprotocol begaafdheid (DHH).

Ambitie:

Vanaf januari 2019 starten wij met een interne plusklas, daarnaast zal er vanaf dan ook extra aanbod ingezet worden in de groep voor deze leerlingen.

- De school gebruikt zowel divergente als convergente denktechnieken. Dit doen wij met opdrachten die het kritisch en creatief denken stimuleren (filosofie), en door aandacht te besteden aan programmeren.
- De school richt een onderzoekende leeromgeving in om leerlingen te laten excelleren. Hier is aandacht voor top-down leren dat gericht is op de aanpak; het proces is belangrijker dan het product. Dit doen we met verschillende verrijkingsmaterialen en vanaf januari 2019 in de plusklas.
- De school laat leerlingen eigenaar zijn van hun eigen leerproces door ze eigen uitdagingen, oplossingen/werkwijzen en een planning te laten formuleren, werk te laten maken van de uitvoering en daarop te reflecteren.

4. De leerling heeft specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij hij/zij taalvaardigheden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Er is een schoolbibliotheek aanwezig waar leerlingen van elk leesniveau dagelijks gebruik van maken.
- Er zijn diverse abonnementen op jeugdbladen voor kinderen die andere interesses hebben (om tot lezen te komen).
- Er is een bibliotheek aanwezig, inclusief digitaal leensysteem, zodat ouders en kinderen altijd nieuwe boeken kunnen lenen.
- Er is een uitdagende leeshoek gecreëerd in de bibliotheek voor voorleesochtenden.
- De leerkrachten communiceren voortdurend in korte vertel/tekstblokken waarbij de essentie van de communicatie wordt gevisualiseerd. Dit doen we met onze Prowise borden.
- Vanuit de bibliotheek Kennemerwaard is er een leesconsulent aan de school verbonden, die samen met de lees-coördinator voor een breed en uitdagend aanbod zorgt. Dit kunnen lessen in de klas zijn, of voorleesmomenten voor ouders en kinderen.
- Er vindt jaarlijks een monitoring plaats om de leesbeleving en leesmotivatie te meten.

5. De leerling heeft specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school heeft oplossingsgerichte interventietechnieken en oplossingsgerichte vaardigheden geïntegreerd in het onderwijs. Dit doen we met KIVA-training.
- De school legt haar grenzen en maatregelen bij gedragsproblemen vast in een protocol. Hierbij blijft de positieve intentie van negatief gedrag in het zicht.
- De school monitort het gedrag via KiVa en leerling KiVa en met het kleuterobservatiesysteem KIJK.

6. De leerling heeft specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijd-adequate teksten te lezen en te begrijpen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Het leesonderwijs is afgestemd op de onderwijsbehoeften die te maken hebben met intensieve instructie, strategie-ondersteuning, aanpak en materialen, die passen bij de leeftijd. Dit doen wij met de methode en BOUW.
- Het leesonderwijs is verrijkt met opdrachten voor stillezen en herhaling, interactie om begrip en beleving te stimuleren, samenwerkend leren en motivatie. Dit doen wij met verschillende technieken zoals bv RALFI lezen, Connect lezen
- Het protocol leesproblemen en dyslexie is geïntegreerd in het onderwijs van groep 1 t/m 8.

7. De leerling heeft specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijd-adequate rekenstrategieën toe te passen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De leerkrachten signaleren leerlingen met rekenproblemen tijdig door systematisch rekengesprekken te voeren en toetsen te analyseren.
- De school werkt volgens de principes van het diagnosticerend onderwijzen en handelingsgerichte procesdiagnostiek, waarbij het protocol ernstige reken-/wiskundeproblemen en dyscalculie (ERWD) leidend is.
- De school is in staat om een leerling binnen een (sub)groep leerlingen individuele ondersteuning te bieden, met specifieke instructie en oefenvormen en met (procesgerichte) feedback – gericht op het verhogen van de reken- en wiskunde vaardigheden en betekenisverlening. Dit doen we door verlengde instructie

8. De leerling heeft specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school beschikt over hulpmiddelen voor het vergroten van teksten voor slechtzienden.
- De school is toegankelijk voor rolstoelgebruik.
- De school heeft een invalidentoilet met ringalarm.

- De school beschikt over een handelingsprotocol voor verstrekking en toediening van medicatie en medisch handelen op verzoek.
- 9. De leerling heeft specifieke behoefte om zijn/haar leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).**

De school is op de hoogte van de executieve vaardigheden en leerkrachten kunnen deze herkennen. Dit doen wij door te observeren, te luisteren naar ouders en het kind. Vervolgens stimuleren wij deze vaardigheden door:

- Respons-inhibitie: nadenken voordat je iets doet. Dit doen wij aan de hand van de Meichenbaum-methode.
- Werkgeheugen: informatie in je geheugen houden bij het uitvoeren van complexe taken. Dit doen wij door complexe taken op te delen in kleine stukken. De kinderen leren zelf een stappenplan te maken en stappen af te vinken.
- Emotieregulatie: emoties reguleren om doelen te behalen of gedrag te controleren. Dit doen wij met een thermometer, een stop-denk-doe-methode, buitenspelen met een kaart.
- Flexibiliteit: flexibel omgaan met veranderingen en tegenslag. Dit doen wij door regelmatig gezelschapspellen te spelen.
- Taakinitiatie: op tijd en efficiënt aan een taak beginnen in plaats van vluchtgedrag. Dit doen wij door de leerling een maatje te geven dat hier geen moeite mee heeft.
- Timemanagement: tijd inschatten, verdelen en deadlines halen. Dit doen wij door een timetimer in te zetten. Kinderen te bevragen op 'Hoeveel tijd mag ik gebruiken? Je maakt een plan met tijdsindicatie.
- Organisatie: informatie en materialen ordenen. Dit doen wij door bijvoorbeeld een vak een kleur te geven, een foto van 'hoe ziet mijn werkplek eruit' / 'hoe ziet mijn opgeruimde la eruit'.

5. Extra ondersteuning: ondersteuningsniveaus en werkwijze

5.1 Ondersteuningsniveaus

Uw kind krijgt op school de ondersteuning die passend is: zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We evalueren regelmatig. Is er meer of juist minder nodig? Dan passen we het niveau van ondersteuning aan.

We onderscheiden vier niveaus van ondersteuning:

- Ondersteuningsniveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning
- Ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen
- Ondersteuningsniveau 3: extra ondersteuning door externen
- Ondersteuningsniveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Basisondersteuning

Het kind ontwikkelt zich goed met het onderwijs dat onze school biedt.

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht

Niveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning

De leerkracht, intern begeleider, ouders of leerling hebben zorgen over – bijvoorbeeld – de cognitieve, lichamelijke en/of sociaal-emotionele ontwikkeling. Uw kind komt daarom in de leerlingbespreking en/of het Klein Zorgteam. Op basis van een brede analyse wordt er een plan opgesteld: één kind, één plan.

We kunnen ervoor kiezen het TOPdossier, voormalig groeidocument, deel A en B te gebruiken als hulpmiddel bij de analyse. Uw kind wordt altijd een tweede keer besproken in de leerlingbespreking – ook als het goed gaat. Is de lichte ondersteuning onvoldoende? Dan wordt opgeschaald naar ondersteuningsniveau 2.

Leerlingbespreking:

- Leerkracht
- Intern begeleider
- (Directie)

Niveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen

In deze fase gaat het om het tegemoet komen aan de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen. Hierbij gaat het om de leerlingen die IV/V score behalen, de doelen niet behalen of leerlingen waarbij sprake is van handelingsverlegenheid. De leerkracht geeft bij ouders aan dat zij de leerling wil bespreken in het klein zorgteam. De leerkracht meldt de leerling aan bij de IB-er. Tijdens het klein zorgteam worden de vervolgstappen besproken. Er wordt ingezet op de mogelijkheden en de kansen van de leerling. Het doen van onderzoek of observaties door IB-er behoort tot een vervolgstap. Het klein zorgteam bestaat uit;

Directie

Intern begeleider

Leerkracht

Eventueel leerkracht van de school met speciale deskundigheid

Niveau 3: extra ondersteuning door externen

Onze school schakelt één van de consultants van het samenwerkingsverband in. De extra ondersteuning voor het kind bestaat uit een kortdurend arrangement binnen onze school, ter versterking van de lichte ondersteuning. Het TOPdossier is leidraad voor de analyse, het plan, het overeenstemmingsgesprek en de evaluatie.

Om aan de extra ondersteuningsbehoefte van uw kind te voldoen, is het nodig dat onze school gebruikmaakt van een arrangement van – bijvoorbeeld – een andere basisschool of een S(B)O óf dat onze school extra ondersteuning binnenhaalt.

De ondersteuning vindt plaats binnen onze school, buiten school of op een andere school. De consultant van het samenwerkingsverband organiseert samen met de school de benodigde deskundigheid, het MDO. Het TOPdossier wordt volledig ingevuld, behalve het gedeelte TLV (toelaatbaarheidsverklaring).

MDO:

- (Kind)
- Ouders
- Leerkracht
- Intern begeleider
- Consultant passend onderwijs
- Externe deskundige
- Eventueel jeugdhulp
- Eventueel intern begeleider van andere school

Niveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Het benodigde arrangement kan alleen geboden worden door het S(B)O – voor een korte of langere periode. Vóór de toelating wordt het MDO versterkt met medewerkers van het S(B)O. Het TOPdossier wordt volledig ingevuld. De consultant van het samenwerkingsverband brengt het in bij de toewijzingscommissie. Periodiek wordt geëvalueerd of S(B)O nog steeds het best past bij uw kind.

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht

- Intern begeleider
- Consulent passend onderwijs
- Eventueel jeugdhulp
- Vertegenwoordiger S(B)O

5.2 Werkwijze

Om uw kind passend onderwijs te bieden, hanteren alle scholen in Noord-Kennemerland dezelfde werkwijze. Daardoor kunnen we goed samenwerken. Een belangrijk hulpmiddel is het TOPdossier (voorheen: groeidocument).

Heeft uw kind extra ondersteuning nodig? Dan bepalen de leerkracht en intern begeleider welk niveau van ondersteuning passend is. Indien nodig schakelen we de consulent van het samenwerkingsverband in.

Overleg tussen school en u

We bespreken zorgvuldig wat uw kind precies nodig heeft. Wie is uw kind als persoon? Wat gaat er goed? Wat gaat er minder goed? Wat is er nodig om te zorgen dat het beter gaat? In het zogeheten multidisciplinair overleg (MDO) bent u een belangrijke gesprekspartner. Hierbij is ook de consulent van het samenwerkingsverband aanwezig.

Overleg met andere professionals

Soms worden er ook andere professionals betrokken bij het MDO. Bijvoorbeeld medewerkers van jeugdhulp, gemeente of zorginstellingen. Iedereen brengt zijn eigen gezichtspunt in. Zo ontstaat een gezamenlijk plan voor de juiste vervolgstappen.

TOPdossier

Het TOPdossier is een werkdocument dat ons praktische handvatten biedt om een leerling effectief te ondersteunen. Als ouder wordt u actief betrokken bij het invullen van het TOPdossier.

Alle scholen en samenwerkende instanties zoals jeugdhulp en zorg werken met het TOPdossier – vanuit de gedachte: één kind, één plan.

Doelen van het TOPdossier

Het TOPdossier...

- ... geeft een **goed beeld** van de ontwikkeling en behoeften van een leerling, én van de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht, school en ouders.
- ... is **gespreksleidraad** bij de bespreking van de leerling in het multidisciplinair overleg (MDO).
- ... bevat, indien aan de orde, het **ontwikkelingsperspectief** (OPP) van de leerling.
- ... biedt **eenduidigheid en onderbouwing** van vervolgstappen.
- ... biedt mogelijkheden om met externe jeugdhulpverleners en voortgezet onderwijs samen te werken – **één kind, één plan**.

Werkgebieden

We willen uw kind passend onderwijs dicht bij huis bieden: in ons werkgebied werken alle scholen samen, over de muren van de schoolbesturen heen. Het samenwerkingsverband kent 8 werkgebieden. We bundelen onze krachten, wisselen kennis uit en weten van elkaar welke expertise er is.

Meer over de werkwijze

Voor professionals heeft het samenwerkingsverband de werkwijze beschreven in de 'Handleiding groeidocument' en 'Stappen, procedures en routes' (zie bijlage). Deze zijn ook voor u toegankelijk. Hebt u vragen? U kunt terecht bij de leerkracht, intern begeleider of bij de consulent van het samenwerkingsverband.

6. Grenzen aan de ondersteuning van onze school

Nadat we de behoeften van uw kind goed in kaart hebben gebracht, kan duidelijk worden dat het antwoord op sommige ondersteuningsvragen buiten het bereik van onze school ligt. Deze grens in ondersteuning is niet altijd scherp. Het aangeven van grenzen is maatwerk. Analyse, eerlijkheid en helderheid zijn belangrijk om de grens van het kunnen te bepalen.

Uitgaand van wat uw kind nodig heeft, zoeken we dan samen met u en het samenwerkingsverband een passende plek voor uw kind. We kijken samen naar wat het beste is voor uw kind. Het belangrijkste is dat het kind zich optimaal kan ontwikkelen en krijgt wat daarvoor nodig is.

Randvoorwaarden om als school aan de specifieke behoeften van leerlingen, zoals beoogd in dit plan, te kunnen voldoen zijn:

1. Dat leerlingen zelfredzaam en leerbaar zijn en dat ze de veiligheid van andere leerlingen niet in gevaar brengen.
2. Dat de problematiek die in de klas al aanwezig is de ruimte biedt om aan de behoeften van deze leerlingen te kunnen voldoen.
3. Dat de relatie tussen school en ouders er een is van gedeelde verantwoordelijkheid en wederzijds begrip voor elkaars (on-) mogelijkheden.

Bijlagen

- Toetskalender
- Afspraken bij de toetskalender
- Protocol verlengen en versnellen
- Verzuimbeleid
- Klachtenprotocol
- Pestprotocol
- Gedragsprotocol
- Protocol voor medische handelingen
- Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Opzet en opbouw leerlingdossier
- Dyslexie protocol

Te vinden op www.ppo-nk.nl:

Protocol PO-VO

Op school in te zien:

- Protocol ernstige wiskunde- en rekenproblemen en dyscalculie (ERWD)
- TOPdossier, Handleiding TOPdossier, Stappen en procedures (zie www.ppo-nk.nl)
- Pedagogisch beleid (wordt op dit moment herzien)
- Protocol PO-VO (wordt op dit moment herzien)

Toets Protocol De Branding

Voor u ligt het toets protocol van Basisschool De Branding. Hierin kunt u lezen waarom wij toetsen en welke afspraken gelden voor het afnemen van toetsen. Tot slot vindt u de toetskalender, waarop te zien is welke toets (methode-onafhankelijk – CITO LVS) op welk moment wordt afgenomen.

Toetsing op school en het doel ervan

De basisschool (zo ook De Branding) gebruikt over het algemeen twee soorten toetsen:

1. Methode gebonden toetsen > meet vooral beheersing van stof (op korte termijn)
2. Methode onafhankelijke toetsen > meet vooral vaardigheidsgroei (op langere termijn)

Methode gebonden toetsen zijn een vast onderdeel van de op school gebruikte methoden (voor taal, spelling, lezen, rekenen en de zaakvakken). Deze toetsen worden afgenomen nadat een periode of blok van een bepaald vak is afgesloten. De duur van zo'n periode varieert van 3 tot 6 weken. Dit is afhankelijk van de methode en het vak.

Methode gebonden toetsen tonen aan of specifiek* aangeboden stof aan het eind van de betreffende periode voldoende wordt beheerst. Wanneer dit niet het geval is dan volgt een intensivering van de aanpak: bijvoorbeeld extra instructie, herhaling en/of oefening. Dit kan zijn voor enkele leerlingen, maar ook voor een hele groep.

De uitkomst van deze toetsen zijn redelijk voorspelbaar. Door observatie en het (laten) nakijken van het dagelijks werk krijgt de leerkracht immers al snel en veel inzicht in de wijze waarop leerlingen de aangeboden stof verwerken en of dat correct gebeurt. Een aanpassing in de aanpak volgt dan soms al voordat toetsing heeft plaats gevonden.

Methode onafhankelijke toetsen (zoals van Cito) worden meestal tweemaal per jaar afgenomen; halverwege het schooljaar en aan het einde ervan. Deze toetsen leveren het volgende op:

Objectieve(re) informatie over het algemene* kennis- en vaardigheidsniveau van leerlingen op vaste momenten in het schooljaar;

Inzicht in de mate van voortuitgang door de resultaten van toetsen te vergelijken met voorgaande uitslagen (= vaardigheidsgroei per leerling en per groep);

Resultaten die kunnen worden vergeleken met die van leeftijdsgenoten en andere groepen en scholen in het land;

Inzicht in het effect van het aangeboden onderwijs door de leerkracht en school zelf.

Samenvatting

Methode gebonden en methode onafhankelijke toetsen geven een aanvullend en compleet inzicht in de beheersing van lesstof en in de vaardigheidsgroei van leerlingen en groepen. Waar een methode gebonden toets vooral aantoont wat een leerling wel of niet beheerst, zegt een methode

onafhankelijke toets voornamelijk wat een leerling meer of minder beheerst dan leeftijdsgenoten. Resultaten geven tegelijkertijd informatie over de kwaliteit van het onderwijs. Het regelmatig afnemen van (verschillende soorten) toetsen is dus belangrijk voor zowel het volgen van de ontwikkeling van leerlingen als voor het evalueren van de onderwijskwaliteit van de school. Vanzelfsprekend spelen individuele leerling kenmerken (zoals werkhouding, betrokkenheid, sociaal-emotionele hoedanigheid, mogelijkheden en beperkingen) ook een rol. Observaties, het dagelijks gemaakte werk en gesprekken leveren verder informatie op die het beeld van de leerlingen compleet maakt.

Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat alle toetsen worden afgenomen volgens de handleiding van de toetsen. Dit geldt voor de methode als wel voor Cito LVS toetsen.

Ook de scoring en normering vinden plaats volgens de handleiding.

Afspraken over de toets afname:

Algemeen

Leerlingen maken de toets in een rustige omgeving.

Van de Cito LVS toetsen nemen we de papieren versie af.

Begrijpend leestoetsen nemen we af in gekopieerde boekjes.

De toetsen worden in principe door de groepsleerkracht afgenomen.

De toetsen worden op de 15e van de maand ingevoerd. Toetsen die op een ander niveau dan de klas worden afgenomen op de volgende data: terug toetsen de 14e / doortoetsen de 16e.

Hulpmiddelen

Het gebruik van hulpmiddelen (rekenmachine, kralenketting, kladblok, rekenrekje, spellingspiekschrift etc.) is slechts toegestaan indien het uitdrukkelijk wordt vermeld in de handleiding.

Toetsen op maat

Het afnemen van een andere toets dan de toets die de groep maakt, gebeurt altijd in overleg met de IB'er.

Wanneer we toetsen op maat hanteren we (in principe) de handleiding van Cito. Deze zegt o.a. het volgende over toetsen op maat:

Het functioneringsniveau van leerlingen die niet de juiste versie maken en mede daardoor veel lager/hoger scoren dan het FN (functioneringsniveau) van hun jaargroep, kan niet met voldoende nauwkeurigheid worden vastgesteld;

Het aanbieden van de juiste versie is daarom van groot belang: laat een leerling dus de voor hem/haar meest voor de hand liggende versie maken;

Richtlijn daarbij:

een lagere versie wanneer: FN 1 jaar (of meer) lager dan jaargroep

een hogere versie wanneer: FN 1 jaar (of meer) hoger dan jaargroep

Doortoetsen (hogere versie) is vooral van belang wanneer niet goed kan worden bepaald hoe deze leerling(en) op zijn/haar/hun niveau aan te spreken in de klas d.m.v. verrijking.

De nieuwe toetsen van Cito (3e generatie) bieden nu voor groepen 3,4 en 5 ook extra afwijkende versies, de zogenaamde M/E toetsen, voor leerlingen met een FN niet hoger/lager dan 1 jaar! Deze versies zijn voor leerlingen die wel vooruit zijn gegaan maar net niet volgens de 'gemiddelde groei' en dus net onder/boven het FN van de groep zitten. Deze toetsen nemen we af indien er twee keer een V score op Cito is behaald. Ook hiervoor geldt: altijd in overleg met de IB' er.

Specifieke groepen leerlingen (bijvoorbeeld dyslecten, NT-2-kinderen, kleuters)

Voor specifieke leerlingen worden slechts aanpassingen in wijze van toets afname gedaan, als dit volgens de handleiding van de betreffende toets is toegestaan.

Voor de toetsen, die geen snelheidstoetsen zijn, is extra tijd geven altijd mogelijk èn voor bepaalde leerlingen zelfs noodzakelijk. De genoemde tijd in de handleiding is slechts 'richttijd'.

Toetsen kunnen altijd individueel worden afgenomen. Let op: de wijze van toets afname blijft gelijk.

Indien het volgens de handleiding is toegestaan wordt bij dyslecten de toets auditief of op de computer afgenomen of kunnen kaarten of teksten worden vergroot.

De mogelijkheid om digitaal een toets af te nemen is er voor een aantal vakgebieden. Wanneer een leerling een toets digitaal maakt, gebeurt dit (wederom) altijd vooraf in overleg met de IB-er. De reden voor digitale afname moet dus gebaseerd zijn op de in de handleiding genoemde voorwaarden en niet om bijvoorbeeld de opbrengsten voor het EWS te verhogen!

Op de site van CITO www.cito.nl is steeds de laatste informatie over de toetsen te vinden. Kijk hierin voor de toets afname in Januari / Juni.

Doortoetsen Avi niet verder dan anderhalf jaar vooruit.

Alle afgenomen leestoetsen ook invoeren, niet alleen de laatste.

TOETSKALENDER DE BRANDING 2018-2019

<i>maand</i>	<i>handelin gs- periode</i>	<i>week</i>	<i>data</i>	<i>toets/te doen door leerkracht</i>	<i>groep</i>
Sept	HP 1	36		Start GP1	2-8
		36		start KIJK	1,2
		41	2-10	Groepsbespreking	1-8
		41	1-19 oktober	KiVa-meting	5-8
		42	15-19 oktober	DMT voor IV-V leerlingen	4-8
		44	29 okt-2 nov	toetsen beginnende geletterdheid Anneke Smits	2
		46	12-16 nov	evaluatie GP1 aanpassen DGO 1	1-8
			12-16 nov	leerlingbespreking	1-8
	HP 2	46	12-16 november	Herfstsignalering	3
Jan 2019		4	22-26 januari	Wintersignalering DMT krt 1 en 2 samen invoeren	3
		4-5	29 jan-9 feb ???	CITO RW en SP 3.0	3
Jan		4-5	28 januari tot 8 februari	Cito toetsen DMT, AVI, BL, RW, SP 3.0, behalve groep 8, evaluatie GP2 nieuw DGO, interventies uit EWS verwerken in planning	4-8
			28 januari tot 8 februari	Cito toetsen TVK en RW evaluatie GP2 nieuw DGO en GP3	1,2
	HP 3	7	11-15 februari	Groepsbesprekingen; Analyseren Cito M-toetsen in EWS GP 3	1-8
		14	4 april	verkeersexamen	7
		16	16-18 april	Entreetoets/Eindtoets 8	7/8
April		17	22-26 april	DMT kaart 1,2,3 samen invoeren AVI afnemen: LENTESIGNALERING	3
April		17	22-26april	DMT voor IV-V leerlingen. evaluatie GP3	3-8 1 en 2

Mei		19	6-10 mei	Groepsbesprekingen	1-8
		20	13-17 mei 15 mei?	uitslag cito eindtoets praktijkverkeersexamen	8 7
		22	28 mei- 1 juni	beginnende geletterdheid Anneke Smits gr 2	gr 2 combitoets
Juni		25- 26	18-29 juni	Cito: DMT, AVI, SP, RW, BL, WS (woordenschat)	4-8
		25- 26	18 juni-29 juni	DMT, AVI, SP, RW, WS	3
		25- 26	18 juni-29 juni	Cito TVK en RW	gr 1 gr 2
		26	25-29 juni	eindsignalering	3
Juli		27	2-6 juli	Voorlopig advies?	7
	einde HP 4			evaluatie GP4 analyseren CITO E toetsen EWS	1-8
				nieuw DGO maken voor volgende groep (mogelijk) start met GP1	1-7

Invulschema KIJK; de leerkrachten maken aan het begin van het schooljaar de planning volgens afspraak. Overleg welke ontwikkelingsgebieden worden geobserveerd?

Basisgegevens

1. Basiskenmerken
2. Betrokkenheid
3. Risicofactoren kleuters

Ontwikkelingsgebieden

4. Zelfbeeld
5. Relatie met andere kinderen
6. Relatie met volwassenen
7. Spelontwikkeling
8. Taakgerichtheid en zelfstandigheid
9. Grote motoriek
10. Kleine motoriek
11. Tekenontwikkeling
12. Visuele waarneming
13. Auditieve waarneming
14. Mondelinge taalontwikkeling
15. Beginnende geletterdheid
16. Lichaamsoriëntatie
17. Ruimtelijke oriëntatie
18. Tijds oriëntatie
19. Beginnende geletterdheid
20. Logisch denken

Tabijnbrede toetskalender

Aanleiding

Om opbrengsten van scholen te kunnen vergelijken, is het essentieel dat de gegevens van de scholen op dezelfde wijze verkregen zijn. Door CvB, directeuren en intern begeleiders is een Tabijn brede Toetskalender en een daarbij passend -protocol afgesproken. In de toetskalender zijn afspraken gemaakt over toetsen die gebruikt worden en over de afnamemomenten. Het toetsprotocol bestaat uit afspraken over de wijze waarop de toetsen worden afgenomen.

Opmerkingen

In de toetskalender is uitgegaan van gebruik van de vernieuwde Cito-toetsen. Het afnamemoment voor al deze toetsen is gelijk: januari (uiterlijk 3 weken na de kerstvakantie) en juni. De DMT van groep 3 dient uiterlijk 20 februari afgenomen te zijn.

Uitgangspunt is dat elke school is gestart met invoering van de Cito-toetsen 3.0. Jaarlijks worden 3.0 toetsen vervangen. Er worden uitsluitend door de inspectie goedgekeurde toetsen gebruikt.

De toetskalender loopt in de pas met de toetskalender van het protocol leesproblemen en dyslexie. Bij technisch lezen kan je kiezen uit DMT of toets Technisch Lezen, eventueel aangevuld met AVI-kaarten.

Met ingang van november 2015 zijn Tabijn-scholen niet verplicht om de toetsen Taal voor kleuters en Rekenen voor kleuters af te nemen. De voorwaarde hiervoor is wel dat de betreffende scholen een goed kleuterobservatiesysteem hebben. Dit kan een systeem zijn dat is aangeschaft of een zelf ontwikkeld systeem.

Bijlage 1

Toetsen van begrijpend lezen bij dyslectische leerlingen

Uit vele reacties blijkt dat scholen, zorgverleners en ouders moeite hebben met de procedure rond het toetsen van begrijpend lezen bij dyslectische kinderen. De standaard-richtlijnen vanuit Cito en de instructie en de handhaving door de Inspectie worden voor het toetsen van kinderen met een ernstige vorm van dyslexie vaak als te strikt ervaren. Er is echter een verantwoorde manier voor scholen en Inspectie om hulpmiddelen bij toetsing in te zetten. Dit document wil hierover meer duidelijkheid geven.

De zwakke technische leesvaardigheid van dyslectische leerlingen geeft vaak aanleiding tot inzet van hulpmiddelen, zoals auditieve ondersteuning (bijvoorbeeld via voorleessoftware) bij het lezen van teksten in de dagelijkse lespraktijk. Op deze manier worden de ernstige technische leesproblemen enigszins gecompenseerd en kunnen kinderen met dyslexie toch op een relatief snelle manier tot een redelijk niveau van tekstbegrip komen. Nu is het de vraag of bij toetsen voor begrijpend lezen de zwakke technische leesvaardigheid ook gecompenseerd mag worden.

Cito adviseert om in principe geen hulpmiddelen toe te staan bij het afnemen van de toetsen uit het Cito Volgstelsel primair en speciaal onderwijs. Hiervoor worden twee redenen genoemd:

a) Bij inzet van hulpmiddelen bij het afnemen meten de toetsen niet meer precies dat waarvoor ze bedoeld zijn. Zo is de maat voor begrijpend lezen een combinatie van de mate van taalbegrip en de mate van technische leesvaardigheid. Bij compenseren voor de technische leesvaardigheid, bijvoorbeeld door het voorlezen van de tekst, verandert daarmee ook de interpretatie van de toetsscore voor begrijpend lezen.

b) De resultaten van leerlingen op de toets zijn bij aangepast toetsen niet meer af te zetten tegen een landelijke normgroep; alleen de vordering van de leerling ten opzichte van zichzelf bij een eerdere meting kan worden vastgesteld.

Het lijkt er op dat dit advies geleid heeft tot schoolbeleid en Inspectierichtlijnen die aangeven dat een hulpmiddel of voorlezen *nooit* wordt toegestaan. De Inspectie geeft in sommige gevallen ook actief uitvoering aan het toezicht op dit beleid.

Deze interpretatie van het advies is echter niet juist. Ook Cito onderschrijft dat scholen soms bewust de keuze maken om de afnamecondities verder aan te passen dan voor de validiteit en betrouwbaarheid van de uitkomsten gewenst is en dat dit geen probleem hoeft te zijn *mits* de gebruikers zich dan goed realiseren dat de consequentie is dat de uitkomsten geen valide en betrouwbare meting geven van de vaardigheid waarvoor deze is ontwikkeld. Cito benadrukt dat het in die gevallen belangrijk is de gewijzigde afnamecondities goed vast te leggen én ook te communiceren naar derden die de resultaten willen gebruiken (bijvoorbeeld een nieuwe school of een orthopedagoog) zodat de uitkomsten goed geïnterpreteerd kunnen worden.

Pagina-einde

Welke aanpassingen zijn er voordat wordt overgegaan op gebruik van hulpmiddelen bij het toetsen? In de flyer van Cito 'Het afnemen van toetsen bij leerlingen met dyslexie'

http://www.cito.nl/~media/cito_nl/files/primair%20en%20speciaal%20onderwijs/cito_flyer_afnemen_toetsen_dyslexie.ashx

wordt aangegeven welke aanpassingen toegepast mogen worden zonder dat de resultaten te sterk beïnvloed worden. Het gaat hierbij om:

- meer tijd geven om de toets te maken
- de toets in meerdere delen afnemen
- het vergroten van de te lezen tekst van A4 naar A3
- een toets van een lager niveau afnemen dan de standaard toets van het afnamemoment, het toetsen op maat

Voor meer informatie over deze specifieke mogelijkheden wordt verwezen naar de Cito-uitgave 'Wegwijzer toetsgebruik bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften'.

http://www.cito.nl/~media/cito_nl/files/primair%20en%20speciaal%20onderwijs/cito_wegwijzer_toetsgebruik_specifieke_onderwijs_behoeften.ashx

Wanneer kan overgegaan worden het gebruik van compenserende hulpmiddelen?

In uitzonderlijke gevallen kan het zinnig of zelfs noodzakelijk zijn om een toets onder aangepaste condities af te nemen. Heel specifiek hebben we het dan over leerlingen met ernstige dyslexie vanaf groep 5, die in het onderwijs ook al gebruikmaken van voorleessoftware of andere aanpassingen en die onvoldoende in staat zijn een tekst zelfstandig technisch te doorgronden.

Bij leerlingen met ernstige dyslexie kan de technische leesvaardigheid namelijk zo zwak zijn, dat dit de score op een toets voor begrijpend lezen volledig bepaalt. Deze score is daarmee niet meer informatief, de toets meet in dat geval ook niet wat hij moet meten nl. het concept 'begrijpend lezen van tekst'. Bij sommige leerlingen is de technische leesvaardigheid zo zwak dat zij helemaal niet aan tekstlezen toekomen. Afname van de toets voor begrijpend lezen wordt daarmee onmogelijk of zeer belastend voor de leerling. Ook vergelijking met de normgroep levert in dat geval niet meer informatie op, omdat de leerling blijvend in de laagste normgroep scoort.

Als uit de dagelijkse lespraktijk blijkt dat de dyslectische leerling wel tot 'tekstbegrip' (informatie afleiden uit geschreven teksten) komt met inzet van compenserende hulpmiddelen, kan het zinnig zijn om zicht te krijgen op de mate van tekstbegrip en de ontwikkeling daarvan. Bij ernstig dyslectische leerlingen ligt het immers voor de hand dat in hun verdere schoolloopbaan (in de bovenbouw van het PO en verder in het voortgezet onderwijs) veel van de informatie uit geschreven bronnen met inzet van hulpmiddelen verworven zal moeten worden. Om zicht te krijgen op deze mate van tekstbegrip is het nuttig om de toets voor begrijpend lezen in voorgelezen vorm of met auditieve of andere ondersteuning af te nemen. Hierbij wordt aanbevolen om die ondersteuning te kiezen die in de dagelijkse lespraktijk ook al wordt gebruikt. Dit moet echter wel altijd worden vastgelegd in een rapportage, zodat ook derden weten hoe de uitkomsten geïnterpreteerd kunnen worden.

Voorwaarden voor rapportage van de aangepaste toetsafname

De aangepaste afnameconditie wordt concreet omschreven en met onderbouwing vastgelegd.

In de onderbouwing wordt aangegeven welke hulp gegeven wordt om het probleem met technisch lezen te verminderen of wordt aangegeven op basis van welke hulp wordt geconcludeerd dat het kind een voldoende niveau van technisch lezen niet zal bereiken.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Alle betrokkenen -- ouders, school, zorgverleners en Inspectie -- hebben een taak in het voorkomen van overmatig of onjuist gebruik van aanpassingen. De mogelijkheid is slechts bedoeld voor die leerlingen bij wie sprake is van ernstige dyslexie en van wie aannemelijk gemaakt kan worden dat zij niet goed op de gangbare wijze getoetst kunnen worden. Scholen dienen hier zelf verantwoord mee om te gaan en de Inspectie heeft een taak om hier op toe te zien.

Protocol versnellen en verlengen Tabijn

Protocol om te komen tot een beslissing verlengen of versnellen

Woord vooraf

Aanleiding voor het opstellen van een protocol 'een jaar verlengen' of 'een jaar versnellen' is dat er vragen en onduidelijkheden zijn over deze kwesties. Vragen als 'hoe bepaal je' en 'wie bepaalt', worden regelmatig gesteld. Ook zijn er ouders die via een rechter het besluit van een school over deze kwestie hebben aangevochten. Er is dus jurisprudentie over dit onderwerp. Het is dus gerechtvaardigd, dat scholen nadrukkelijker stil staan bij hun beleid om een leerling een jaar extra te laten doen of een jaar te versnellen. Bovendien stelt de onderwijsinspectie de scholen vragen naar het 'waarom' en het 'wanneer' van een jaar verlengen en versnellen en naar het aantal kinderen die het betreft. Hoewel bij de scholen van Tabijn al veel aandacht wordt besteed aan zorg op maat, komt bij de scholen het leerstofjaarklassensysteem het meest voor. Dit systeem brengt vragen met zich mee als 'Op welke wijze en met welk tempo ga je als leerkracht door het onderwijsprogramma?' Snellere leerlingen vervelen zich bij teveel herhaling van de lesstof en de wat langzamere leerlingen hebben soms na twee keer uitleg nog niet door wat de bedoeling is. Bij dit klassikale systeem horen achterblijvers en wie te veel achterblijft, moet op het eind van het schooljaar blijven zitten. Wie op een hoger tempo door de leerstof gaat, kan een klas overslaan. En dan? Als je blijft zitten, betekent dit dan dat je weer bij het begin begint, dat je nauwelijks hoeft op te letten, totdat de leerstof aan de orde komt die je zeer moeilijk vond? En als je een klas overslaat, krijg je dan leerstof aangeboden die uitdagend is en verrijkingsstof bevat? Zo zwart/wit gesteld, is het niet in de onderwijspraktijk. Ondanks zorg op maat binnen de leeftijdsgroepen zijn er grenzen aan de mogelijkheden van de school, de groep, de leerkracht en het kind. Soms is het beter om een kind een jaar extra te laten doen (verplaatsen naar een jongere (leeftijds)groep) of een jaar te versnellen (oudere (leeftijds)groep). Met het voorgestelde protocol verwachten we dat de beslissing om een jaar te verlengen en een jaar te versnellen éénduidig, transparant, systematisch, betrouwbaar en adequaat plaatsvindt. N.a.v. dit protocol kan de school zelf besluiten of het gewenst is een schooleigen protocol te maken. In de schoolgids zal een globale tekst over zittenblijven/versnellen worden opgenomen.

Uitgangspunten bij het protocol "jaar verlengen" of "een jaar versnellen"

Algemeen - Het protocol geeft algemene richtlijnen aan. - De richtlijnen kunnen door elke school op een schooleigen manier worden ingevuld. - In het protocol wordt geen onderscheid gemaakt tussen een extra jaar in de groepen 1 en 2 (ook wel kleuterverlenging genoemd) enerzijds en in groep 3 en hoger anderzijds. De procedure zal in alle gevallen dezelfde zijn. - Bij de overgang van groep 1 naar groep 2 en van groep 2 naar groep 3 moet de school extra aandacht besteden aan 'signaalkinderen'. Onder signaalkinderen wordt verstaan: kinderen die geboren zijn in juli tot en met december van een kalenderjaar. - In de onderwijspraktijk is er sprake van kleuterverlenging (een jaar extra), als een kind dat voor 1 oktober 6 jaar wordt, niet overgaat van groep 2 naar 3. De datum van 1 oktober is arbitrair (zie verslagen onderwijsinspectie en jurisprudentie hierover). Volgens de onderwijsinspectie is er ook sprake van kleuterverlenging, als een kind geboren in december niet overgaat van groep 2 naar groep 3. De datum van 1 oktober kan/mag niet doorslaggevend zijn bij het besluit of een kind al dan niet van groep 2 naar groep 3 overgaat. Volgens de onderwijsinspectie moet een school alle kinderen geboren tussen juli en december (=signaalkinderen) meenemen in haar overweging 'een kleuterverlenging of

niet'. Een school moet gemotiveerd kunnen aantonen waarom het ene kind geboren in november en 6 jaar wordt wel naar groep 3 gaat en een kind van juli niet.

Uitgangspunten

De vragen bij de uitgangspunten moeten door de school beantwoord worden en op schrift worden gesteld.

- a. Het belang van het kind en de mogelijkheden van de school. Welke verwachtingen rechtvaardigen een beslissing en wat is de kans van slagen van deze beslissing? Om welk belang gaat het? Welke ontwikkelingskansen heeft het kind? Gaat het om de cognitieve ontwikkeling van het kind en/of het welbevinden van het kind? Welke gevolgen heeft de beslissing voor het kind in de andere groepen, zelfs in groep 8? Is de school in staat om voor dit kind door zijn/haar hele schoolloopbaan heen de juiste zorg te bieden?
- b. Het nemen van een beslissing moet gebaseerd zijn op inhoudelijke gronden, die objectief en betrouwbaar zijn vast te stellen. Is er sprake van een achterstand/versnelling op meerdere gebieden? Op welke gebieden? Telt elk gebied even zwaar mee? Welke toets gegevens of observaties zijn reeds voorhanden? Is er een norm?
- c. Het nemen van een beslissing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en niet afhankelijk van één persoon. Wie zijn betrokken bij het nemen van een besluit? Welke verantwoordelijkheden en taken heeft elke betrokkene?
- d. De betrokkenen in dit besluitvormingsproces moeten tijdig worden ingeschakeld. Wanneer betreft de groepsleerkracht de intern begeleider, het zorgteam en directeur in het proces? De ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium en regelmatig geïnformeerd. Op welk moment, op welke wijze en door wie worden ouders geïnformeerd? Moeten ouders iets ondertekenen?
- e. Na het nemen van de beslissing wordt door de school altijd een aantal afspraken vastgelegd.
Wordt er voor het kind een begeleidingsplan gemaakt? Wordt het kind regelmatig besproken in een school specifiek zorgoverleg? Wordt er extra aandacht besteed aan de voortgang en welbevinden van het kind?
- f. De directeur is eindverantwoordelijk. Ondanks de bovengeschetste procedure kunnen ouders toch bezwaar maken: de school bepaalt uiteindelijk!

Anti-Pestprotocol

Uitgangspunten

De school moet een veilige plaats zijn, waar alle kinderen zich op hun gemak voelen, zichzelf durven zijn, zich geaccepteerd weten, vertrouwen in zichzelf en in anderen kunnen hebben. Om de veiligheid te waarborgen, zijn regels en structuur nodig.

Wij benaderen alle leerlingen met respect. Wij leven met de kinderen mee. Daarbij gaat het niet alleen over zaken die met school te maken hebben, maar wij besteden ook om aandacht aan zaken uit de privésfeer die kinderen als belangrijk ervaren.

De leerkrachten bevorderen het zelfvertrouwen door een realistische en bovenal positieve verwachting van de leerlingen te hebben. Deze verwachtingen zijn essentieel voor het welzijn, de leermotivatie en de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen.

Alle kinderen krijgen de kans om zich op eigen niveau te ontwikkelen.

De leerkrachten observeren de leerlingen goed, zodat problemen tijdig worden gesignaleerd en dat er vervolgens adequaat kan worden gehandeld.

Wat is pesten?

Pesten betekent het systematisch misbruiken van persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. Pesten kan variëren van steeds terugkerende kleine pesterijen tot echt bedreigingen en lichamelijk geweld. De ergste vorm van pesten is wanneer een aantal kinderen besluit om één kind te intimideren. Het kent vele vormen zoals:

- *Verbaal* – voortdurend plagen, kleineren, uitschelden, uitlachen, roddelen.
- *Lichamelijk* – knijpen, laten struikelen, duwen, vechten.
- *Gebaren* – dreigende gezichtsuitdrukkingen of –gebaren.
- *Afpersing* – eisen dat geld, de middagboterham of schoolwerk wordt afgegeven, dingen afpakken.
- *Buitensluiten* – niet mee mogen doen, bij activiteiten steeds worden buitengesloten.
- *Telefonisch of mailen* – pesterijen via de telefoon of internet.

Wat is de oorzaak van pesten?

Pesten komt het meeste voor in de hoogste groepen van de basisschool. Het is het begin van de puberteit, de kinderen ondergaan grote veranderingen op lichamelijk, sociaal en emotioneel gebied. Er zijn kinderen die experimenteren met intimidatie en machtsuitoefening, meestal onder invloed van een groep. Andere kinderen zijn in deze periode juist extra kwetsbaar vanwege veranderingen in hun uiterlijk.

Sommige kinderen pesten omdat ze geen betere manier kennen om hun problemen op te lossen en agressie hun normale reactie is als er conflicten zijn. Misschien hebben ze gezien dat hun ouders ook op die manier reageren als er problemen zijn. De sfeer in een klas kan ook veel invloed hebben op hoe kinderen met elkaar omgaan.

Soms doen kinderen mee met het pesten om populair te worden of om bij een groep te horen. Er zijn kinderen die zo slecht in hun vel zitten dat ze andere kinderen pesten om zichzelf sterker te voelen of die een zondebok zoeken waar ze hun eigen frustraties op kunnen afreageren.

Sommige kinderen lopen eerder kans om slachtoffer van pesten te worden dan andere. Vaak zijn ze gevoeliger, omzichtiger en rustiger dan andere kinderen. De kans bestaat dat hun reactie op het pesten onbedoeld de pestkop beloont, bijvoorbeeld doordat ze van streek raken, gaan huilen, toegeven of geen weerstand bieden en hun geld of boterhammen aan de pestkop afgeven. Hierdoor raken pestkoppen eraan gewend dat ze hun zin krijgen en zullen ze door blijven gaan met andere kinderen te pesten.

Wat zijn de gevolgen van pesten?

- Kinderen kunnen lichamelijke klachten krijgen als buikpijn, slaapproblemen enzovoort.
- Kinderen voelen schaamte en kunnen angstig worden.
- Kinderen kunnen onzeker zijn, weten niet wat eraan te doen, omdat ze bang zijn dat als ze erover 'klikken' dat het pesten dan erger wordt.

Wat is ons schoolbeleid tegen pesten?

- De Branding is een school die aandacht besteedt aan sociale competentie en burgerschap. De methode KiVa is naast een pestprogramma ook een programma voor de sociaal emotionele ontwikkeling en zo zetten wij de methode ook in. Voor de onderbouw, de groepen 1 t/m 3, gebruiken wij nog een aanvulling op KiVa, "Zo gaan Roos en Tom met elkaar om". KiVa zetten wij gepland en school breed in. Hierin wordt de kinderen geleerd hoe ze met elkaar en zichzelf omgaan, zodat ze uitgroeien tot sociaal competente personen. Personen die goed met zichzelf en goed met anderen om kunnen gaan. Die deel uit willen en kunnen maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan kunnen en willen leveren. Ze leren bijvoorbeeld dat ze niet mogen slaan als ze ruzie hebben met een ander kind, maar dat ze de ruzie beter met praten kunnen oplossen. Ze leren ook om samen te werken met andere kinderen of hoe ze op een goede manier voor zichzelf kunnen opkomen. Al deze vaardigheden zijn belangrijk voor kinderen: ze zullen deze vaardigheden nu maar ook later nodig hebben in de maatschappij. De lessen zijn opgedeeld in thema's: ervaringen delen, aardig doen, samenspelen en werken, een taak uitvoeren, jezelf presenteren, een keuze maken, opkomen voor jezelf en omgaan met ruzie. Deze vaardigheden worden geoefend tijdens klassen- of kringgesprekken, rollenspel, lezen met stemmen, creatief schrijven of tekenen en handvaardigheid. De methode Roos en Tom is een aanvulling voor de onderbouw, gezien de ervaring is dat KiVa soms op een te abstract niveau is en deze jongere leerlingen een aanpak nodig hebben die bij hun belevingswereld aansluit.
- Wij begeleiden de kinderen om zich weerbaar op te stellen. In groep 8 krijgen zij een specifieke **weerbaarheidstraining** gericht op het voortgezet onderwijs, waarbij zij bijvoorbeeld leren hoe ze zich kunnen opstellen om geen slachtoffer van pesters te worden.
- Alle kinderen worden in het najaar en voorjaar van elk schooljaar door de leerkrachten geobserveerd op hun sociaal-emotionele ontwikkeling. De KiVa vragenlijst is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie. Met deze vragenlijst brengen wij het gedrag van de kinderen in kaart en volgen wij hun vorderingen per jaargroep. Op basis van deze resultaten kunnen we nog gericht een keuze maken voor de lessen uit de methode en vaststellen of de lessen effect hebben gehad. We nemen het mee in de analyses en evaluaties van de pedagogische en didactische aanpak/aanbod die ieder jaar twee keer plaatsvindt.

Wat te doen als het toch gebeurt?

Als ouder

Wordt uw kind op school toch gepest, of voelt het zich niet lekker in de groep? Meld dit dan in de eerste plaats bij de leerkracht. Wacht daarmee niet te lang. Komt u er met de leerkracht niet uit, neem dan contact op met de directie. Pesten mag nooit worden genegeerd en het aanpakken van de pestkop moet je niet aan kinderen overlaten. Volwassenen moeten zodra het probleem hun bekend is, onmiddellijk optreden. Vertel je kind wat je eraan gaat doen. Praat met de mensen die de leiding hebben op de plek waar het pesten zich voordoet. Bepaalde vormen van pesten houden meteen op

zodra de school of de omgeving weten van het probleem. De pester en de gepeste hebben aandacht nodig en moeten hierin iets leren. Vanuit de KiVa aanpak werkt de school met de steungroep aanpak. De steungroep wordt ondersteund door een KiVa coördinator en proberen samen tot een oplossing te komen. Zowel de gepeste leerlingen als de pester spelen een belangrijke rol in het oplossen van het probleem. De Steungroep blijft een aantal weken van kracht, tot er positieve zichtbare veranderingen zijn waargenomen.

Als leerkracht

Als leerkrachten besteden wij klassikaal aandacht aan het pesten. Als wij pestgedrag waarnemen of als wij het idee hebben dat er sprake is van 'onderhuids pesten'. Wij besteden op een adequate manier aandacht aan kinderen die worden gepest, de pesters en de toeschouwers. Dit gebeurt door middel van de methode en haar werkvormen.

- Wij bieden hulp aan het kind dat wordt gepest. Luisteren naar het kind luisteren en zijn/haar problemen serieus nemen. Met het gepeste kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Wij bespreken met de pester over wat pesten voor een ander betekent.
- Wij betrekken de middengroep over hun rol in het geheel. Juist de toeschouwers moeten in actie komen en het pestgedrag melden.
- Wij steunen en informeren de ouders van gepeste kinderen en pesters.
- Inzet Steungroep aanpak

Wij zitten als school in een goede positie om pesten te onderkennen en op een positieve manier tussenbeide te komen. Een brede aanpak waarbij de hele school betrokken is, is nodig om alle kinderen ervan te doordringen dat pesten **ontoelaatbaar** is. Kinderen moeten leren dat ze rechten hebben, maar ook dat ze **verantwoordelijkheden** hebben. Bijvoorbeeld voor de omgang met elkaar en voor een goede sfeer op school. Onze school kan de kinderen stimuleren om hun pestgedrag te melden en er iets aan te doen. Daarbij moet nadrukkelijk worden gesteld dat rapporteren over pesten iets anders is dan klikken. Klikken doen kinderen om zelf beter te worden, pestgedrag melden is van andere orde.

Om te onthouden voor ouders en leerkrachten

- Grijp meteen in wanneer er wordt gepest.
- Praat met de personen die verantwoordelijk zijn voor de plek waar het pesten zich voordoet.
- Luister rustig naar het kind en stel vast wat er precies is gebeurd.
- Vat het probleem samen.
- Stimuleer het kind om een aanpak te bedenken.
- Maak een lijst met oplossingen en kies er één of meer die een redelijke kans van slagen hebben.
- Speel een gekozen oplossing samen met het kind na, voordat hij deze gaat uitproberen.
- Controleer of de gekozen oplossing werkt.
- Als het pesten zich op school voordoet, zorg er dan voor dat de leiding van het probleem weet en bepleit dat het pesten wordt aangepakt.

Als kind

Kinderen moeten leren dat ze rechten hebben, maar ook **verantwoordelijkheden**. Bijvoorbeeld voor de omgang met elkaar en voor een goede sfeer op school. Daarbij moeten kinderen weten dat het melden van pestgedrag iets anders is dan klikken. Als je wordt gepest, kun je het beste iemand in vertrouwen nemen. Blijf er niet zelf mee rond lopen! Op school kun je het tegen juf of meester zeggen. Het is geen klikken als je dit doet! Vind je het moeilijk om naar de juf of meester te gaan, praat dan met iemand anders waar je vertrouwen in hebt. Denk aan je vader, moeder, oom, tante, trainer van de sportclub of iemand anders waar je een goed gevoel bij hebt.

Een paar tips, die je misschien kunnen helpen

Kom voor jezelf op, je bent het waard! Hieronder kun je lezen hoe je dat kunt doen.

- Probeer rustig te blijven en de pesters te negeren. Pesters vinden het namelijk alleen maar leuk als jij reageert. Wanneer je dit niet doet, is de lol er voor de meeste pesters gauw vanaf. Het zal misschien niet meteen helpen. Probeer het dus echt vol te houden.
- Laat met je lichaamshouding zien dat je niet bang bent (ook al ben je dat wel van binnen). Dit werkt echt. Sta recht op houd je borst naar voren, en je benen een beetje uit elkaar. Kijk de ander zelfverzekerd (maar niet uitdagend) aan! Kijk dus niet naar beneden.
- Hoe meer jij jezelf terugtrekt of juist hoe meer jij uit je dak gaat, des te blijer maak je de pesters.
- Kijk de pester aan, en zeg dat hij/zij moet stoppen. Als hij/zij dat niet doet, loop dan rustig bij hem/haar weg. Probeer niet te laten merken dat je bang bent. Zeg niets meer en kijk ook niet achterom.
- Maak vrienden en praat met andere kinderen uit je klas. Als je vrienden maakt, sta je er niet alleen voor en word je minder gauw gepest. Een paar tips om vrienden te maken: toon interesse in andere kinderen. Praat bijvoorbeeld met iemand in de pauze. Nodig kinderen uit voor je feestje. Spreek iemand aan in de klas die je niet zo goed kent. Misschien is diegene wel hartstikke aardig!
- Blijf bij een groepje, want als je alleen bent, pakken ze je eerder.
- Ga thuis voor de spiegel staan en oefen met rechtop staan. Houd je borst vooruit en kijk zelfverzekerd naar jezelf in de spiegel. Als je wilt kun je ook oefenen met korte zinnnetjes, zoals: Stop daarmee! Of, "Houd daar nu mee op".
- Huilen of woest worden, vinden de pesters alleen maar heel erg leuk. Probeer daarom gewoon weg te lopen met een rechte rug. Belangrijk!

Vergeet niet dat je mag zijn wie je bent. Jij bent gewoon goed zoals je bent. En.....je hoeft ook echt niet iedereen aardig te vinden, dat geldt andersom ook.

Checklist:

1. **Zeg: "Stop, Hou op!**
2. Blijf rustig.
3. Negeer de pester.
4. Sta rechtop.
5. Wees jezelf.
6. Kijk de ander aan.
7. Maak vrienden met anderen.
8. Loop weg met een rechte rug.

De basisregel

Groep 1 t/m 4

Als ik zeg stop, dan hou je op.

Groep 5 t/m 8

Stop. Hou op.

Protocol Medisch handelen

Aanleiding:

Aan de leerkrachten wordt regelmatig gevraagd of zij de leerlingen medicijnen toe willen dienen of anderszins handelingen te verrichten.

Achtergrondinformatie:

Tabijn heeft ons toestemming gegeven om medewerking te verlenen voor medische handelingen. Het maakt niet uit of dat handelingen zijn waar wel/geen BIG-registratie (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) vereist is. Hiermee delen zij de aansprakelijkheid met de leerkracht. De leerkracht blijft echter te allen tijde verantwoordelijk en mag altijd weigeren een handeling te verrichten als hij/zij zich niet bekwaam voelt.

Verzekeringstechnisch zijn wij wel gedekt.

In de polis van de verzekering die Tabijn afgesloten heeft staat onderstaande clausule:

AV074/1 MEDISCHE HANDELINGEN / MEDICIJNVERSTREKKING ONDERWIJSINSTELLINGEN.

De aansprakelijkheid voor schade als gevolg van zogenaamde "voorbehouden handelingen" conform de Wet op Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) is verzekerd, indien de verzekerde die de voorbehouden handeling(en) verricht in het bezit is van een bekwaamheidsverklaring zoals bedoeld in de Wet BIG en er sprake is van een schriftelijke toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger(s) van de desbetreffende leerling(e) voor het verrichten van de voorbehouden handeling(en) en de onderwijsinstelling beschikt over een behandelingsprotocol dat voldoet aan de wettelijk daartoe gestelde eisen en met instemming van het bestuur en het bevoegd gezag is ingevoerd. Bij het verstrekken van medicijnen op verzoek anders dan de genoemde voorbehouden handelingen dient er sprake te zijn van een schriftelijke toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger(s) van de desbetreffende leerling(e).

BIG-handelingen:

Deze handelingen worden omschreven als risicovolle handelingen. Deze mag je alleen uitvoeren na een gedegen instructie en schriftelijke bekwaamheidsverklaring van de instruerende arts. Deze bekwaamheid moet regelmatig herhaald worden. Ondanks deze bekwaamheidsverklaring blijft de leerkracht verantwoordelijk/aansprakelijk.

Wij hebben deze handelingen in 3 categorieën verdeeld om inzicht te geven in de verschillen en overeenkomsten.

Pillen: is een *medische handeling ook uit te voeren zonder BIG-geregistreerde*, leerkracht blijft verantwoordelijk voor de gevolgen, ook met een ondertekende overeenkomst* met de ouders.

Pufjes: is een *medische handeling ook uit te voeren zonder BIG-geregistreerde*, leerkracht blijft verantwoordelijk voor de gevolgen, ook met een ondertekende overeenkomst met de ouders

Prikken: is een *medische handeling, die **alleen** uitgevoerd mag worden door een BIG-geregistreerde medewerker in de gezondheidszorg (arts, verpleegkundige).*

Wettelijk word je in doodsnoodsituaties 'als burger geacht te helpen naar beste weten en kunnen'.

In bovenstaande situaties moet je handelen. Niet handelen is dan strafbaar.

In doodsnoodsituaties moet de leerkracht dus handelen maar blijft ook dan verantwoordelijk.

Dat zijn ze echter ook als ze niet handelen en er zijn blijvende gevolgen (handicap, overlijden). Daarom is het noodzakelijk –als dat nog kan- altijd eerst 112 te bellen en handelingsadviezen te vragen. Deze handelingen mag je alleen uitvoeren als de arts/verpleegkundige lijfelijk aanwezig.

Deze afspraak geldt ook voor sondevoeding.

Afspraken op De Branding:

- Wij dienen niets toe, tenzij er met alle betrokkenen anders is beslist (en het protocol is ingevuld en ondertekend door ouders)
- Wij doen geen medische handelingen tenzij er een doodsnoodsituatie is (Zie wettekst hieronder)
- Leerkrachten blijven bij alle handelingen eindverantwoordelijk
- Je mag weigeren als ouders jou een verzoek doen om medicijnen toe te dienen
- We moeten altijd de gelegenheid (in tijd en ruimte) geven aan ouders om op school te komen en het toe te dienen
- Meegebrachte medicijnen moeten in een afgesloten ruimte bewaard worden – tenzij het noodzakelijk is om dichtbij het kind te houden (epi-pen). Een epi-pen wordt bewaard en een tas en die tas hangt bij bureau aan een haak.
(= niet toegankelijk voor kinderen)
- Wanneer er iets onverwachts gebeurt, altijd contact opnemen met ouders
- Via Tabijn zijn de leerkrachten (financieel)verzekerd wanneer er schade ontstaat door medisch handelen
- In doodsnoodsituaties handelen wij vanuit onze wettelijke burgerlijke verantwoordelijkheid om te handelen 'naar beste kunnen en weten'.

Verklaring-Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Toestemming-toedienen van medicijnen

Datum: _____

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

Beschrijving van de ziekte waarvoor de "medische handeling" op school bij de leerling nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren "medische handeling":

Eventuele extra opmerkingen:

Ondergetekende:

Naam: _____

Ouder/verzorger: _____

Plaats: _____

Datum: _____

Handtekening: _____

Nog toevoegen;

Omgaan met gedrag op Basisschool De Branding
november 2018

Inhoud

1. Uitgangspunten gedrag
2. Preventief handelen om te komen tot gewenst gedrag
3. Interventies om te komen tot gewenst gedrag
4. Stappenplan gedrag
5. Reflectieverslag

1. Uitgangspunten Gedrag

Wij bewaken onze grenzen:

1. De leerling draagt op een positieve wijze bij aan het groepsproces
2. Er is een optimale samenwerking tussen ouders en de school
3. De leerling ontwikkelt zich op zijn/haar cognitie
4. De leerling houdt rekening met het welbevinden van andere leerlingen/leerkrachten

Afspraken school-breed:

- Het team werkt met de sociaal emotionele methode KiVa
- Indien de lessenserie niet voldoende is, wordt er samen met de IB-er en directie gezocht naar een aanvullende aanpak (de groep heeft meer nodig).
- Het team van De Branding neemt kleine en grote misdragingen serieus
- Het team van De Branding kijkt naar het kind achter het gedrag
- Het team van de Branding werkt samen met de ouders, om te komen tot gewenst gedrag
- Het team van De Branding helpt het kind en heeft geduld
- Wij geven op een respectvolle wijze onze grenzen aan
 - aan de leerling die zich niet aan de afspraken houdt
 - aan de rest van de groep
 - aan de ouders van de leerling
 - aan de ouders van alle leerlingen van De Branding
- Wij benaderen de leerlingen positief en vriendelijk- wij geven complimenten om gewenst gedrag aan te leren.
- Wij zetten interventies in, om gedrag aan te pakken (Wij laten kinderen niet lezen als ze straf hebben, want wij willen als school uitstralen dat lezen leuk is en geen straf!!)

Grenzen op leerling-niveau positief geformuleerd:

In de klas/in de instructie/ op het plein en tegen lunchhulpen gedraag ik mij zoals we hebben afgesproken op school. Dan.....

- luister ik (naar de leerkracht)
- kijk ik (naar de leerkracht) – tenzij het kind dit niet kan
- zit ik rechtop
- houd ik mij aan alle schoolafspraken

- reageer ik met respect

Ik gedraag mij tegenover andere kinderen. Ik.....

- ben aardig tegen hen
- praat op een prettige manier tegen hen behandel hen met respect
- ga naar de juf als ik een conflict heb
- blijf van andere kinderen af (handen/voeten houd ik bij mezelf)

2. Preventief handelen om te komen tot gewenst gedrag (zie hieronder en in de bijlage basisvoorwaarden op school, groeps- en leerling niveau)

- Als leerkracht laten wij goed voorbeeldgedrag zien.
- Wij geven complimenten of een glimlach/knipoog bij gewenst gedrag en wij negeren ongewenst gedrag indien dit kan.
- Wij doen het gewenste gedrag voor bij kinderen die dit nog moeilijk vinden.
- Wij spreken kinderen al aan bij kleine overtredingen (bijv. schoen tegen tafel, tikken met potlood, te hard praten, slordig met materiaal, etc.) – klein corrigeren (1 op 1)
- Check in-check out: bij binnenkomst zeggen wij de kinderen persoonlijk gedrag en/of geven wij een hand en signaleren wij zo of een kind al dan niet lekker in zijn/haar vel zit.
- Voor de kinderen die gespannen, onrustig, boos of verdrietig zijn, hebben wij extra aandacht.
- Wij benaderen kinderen positief (we denken niet meteen dat het kind met opzet ongewenst gedrag vertoont oftewel: wij zien probleemgedrag als onvermogen). Dat betekent niet dat we er niets aan doen, want we grijpen meteen in en laten opgewekt zien hoe het beter kan.
- Wij zijn duidelijk en gebruiken de ik-boodschap.
- Wij geven aandacht aan de sterke kanten van ieder kind.
- Wij luisteren naar kinderen.
- Wij belonen (met woorden) gewenst gedrag veraf en corrigeren ongewenst gedrag dichtbij.
- Wij betrekken de groep bij het bereiken van gewenst gedrag (vraag: hoe kunnen wij het kind helpen of eraan herinneren hoe hij/zij zich moet gedragen?).
- Wij leren de groep om op te komen voor anderen en wij maken de groep verantwoordelijk voor een prettige sfeer.

3. Interventies om te komen tot gewenst gedrag

Indien blijkt dat het handelen van de leerkracht (zie punt 2) niet voldoende is om te komen tot het gewenste gedrag, stapt de leerkracht over op de interventies. We beschrijven drie interventies, die allen een eigen aanpak & consequenties hebben. De leerling, de ouders, de leerkracht, de intern begeleider, de gedragspecialist en de directie zijn op de hoogte en worden betrokken bij de stappen die worden genomen Zie stappenplan ondersteuningsplan.

1^e interventies (ondersteuningsstructuur stap 1)

- We geven altijd duidelijk aan de leerling aan wat we willen en niet willen
- leerkracht reflecteert op eigen aanpak/handelen
- de leerkracht vraagt feedback
- de leerkracht zet collegiale consultatie in (feedback op eigen handelen).
- Positieve benadering (pluimen geven of reflectiesysteem)
- duidelijkheid (ik.....)

- Starten logboek in word of Esis (einde schooljaar in Esis zetten)
 - 1 op 1 gesprekjes met de leerling (opbouwen van een vertrouwensband) met doelen en evaluatiemomenten
 - Tussentijdse gesprekken met ouders
 - Alleen uit de klas zetten, na overleg met directie en/of IB!! Uit de klas betekent invullen van het een reflectieverslag. Lezen zetten wij nooit in als straf!
- Indien deze interventies niet het gewenste gedrag veroorzaken, ga je over op het inzetten van de 2^e interventies. Licht directie & de gedragsspecialist in.

2^e Interventies (stap 2 en 3 van de ondersteuningsstructuur):

- Inlichten IB en directie en aangeven wat je tot nu toe voor interventies hebt ingezet en wat het heeft opgeleverd. Wat werkt wel/niet.
 - bijhouden logboek in een word - document. In dit logboek schrijf je alles wat er gebeurt op, dat het vermelden waard is, zodat je alles helder op schrift hebt voor mogelijke gesprekken met de IB-er, de directie, de ouders. Aan het einde van het jaar plak je het word - document in Esis.
 - Leerling bespreken in klein zorgteam
 - Schrijven van een stappenplan/ interventies, samen met IB
 - Voor straf uit de klas zetten, wordt alleen gedaan in overleg met IB/directie en betekent invullen van het een reflectieverslag. Lezen of niet naar buiten tijdens pauze zetten wij nooit in als straf (wel met andere groep mee naar buiten, want een kind moet even luchten)!
 - Wekelijks (indien nodig dagelijks) gesprekken met de leerling over zijn gedrag, samen doel(en) stellen
 - Ouders inlichten over gedrag, de gesprekken die je met het kind hebt en de doelen die het kind heeft gesteld.
- Duur behalen gestelde doelen: 2 weken
- Gesprek met ouders om de doelen te bespreken en om aan te geven of
 1. je kunt stoppen met de interventies, omdat het goed gaat!
 2. de leerling het doel heeft bereikt, maar een tweede periode met een nieuw leerdoel wordt ingezet.
 3. dat je de 3^e interventie in gaat zetten, omdat de leerling geen positieve ontwikkeling heeft doorgemaakt.
- Na overleg met IB en directie licht je de ouders in welke stap je neemt.

3^e Interventies:

- de leerling wordt in het Klein Zorgteam besproken. Indien het al nodig is, kan er ook besloten worden om het Samenwerkingsverband te betrekken. Dit betekent starten met een Topdossier.
- Korte lijnen met IB/directie en ouders (liefst met ondersteuning van een reflectiesysteem van smiley's)
- 1 op 1 gesprekken met de leerling. Gesprekken met de leerling is een terugkomend onderdeel. De Leerkracht bepaalt wanneer de gesprekken plaatsvinden. Gesprekken vinden minimaal 1 x per week plaats. Juist als het goed gaat met het gedrag heeft de leerkracht ook een gesprek met de leerling!! Dit doe je om het gewenste gedrag aandacht te geven en te versterken.

Basisvoorwaarden voor groep, school en leerling

Al het gedrag is aan te leren. Het is in deze situatie noodzakelijk om heel veel aandacht en tijd te besteden aan het gewenste gedrag. Dit houdt in dat de prioriteit voorlopig komt te liggen op het aanleren van basisgedrag. Dat er dan ook gesneden moet worden in het didactische programma is een noodzakelijke keuze.

Het is belangrijk om heel duidelijk om te gaan met grenzen. In extreme gevallen is het van belang om helder met consequenties om te gaan. Dit kan ook betekenen dat de directie ingeschakeld moet worden. Van belang is dat er wel logische stappen worden genomen. (van consequenties op groepsniveau, het inschakelen van ouders tot de bemoeienis van de directeur) Zie bijlage reactieprocedure en stappenplan ongewenst gedrag

Werkpunten op groepsniveau:

1. Neem de tijd om 100% aandacht te krijgen als je de groep in zijn geheel aanspreekt. • Niets in de handen hebben • De leerlingen kijken naar de leerkracht • Leerlingen zijn stil • Een goede zithouding
2. We werken met het stoplicht (uitgestelde aandacht) en een dobbelsteen (groen = je mag iets aan mij vragen, rood = ik wil niet gestoord worden, ? = ik heb een vraag)
3. Omgaan met uitgestelde aandacht als speerpunt oppakken. Voor de leerlingen geldt: • Rood stoplicht: Ik ben stil Ik blijf op mijn plek Ik werk zelfstandig Als ik het niet begrijp leg ik mijn dobbelsteen neer en ga ik verder met ander werk. Groen: Ik loop alleen als het nodig is. Ik gebruik mijn fluisterstem. Als ik het niet begrijp leg ik mijn dobbelsteen neer, Als ik het niet begrijp vraag ik het aan mijn buurman (als de dobbelsteen van de buurman staat op groen).
 - Voor de leerkracht geldt dat deze eerst er op toe ziet dat alle leerlingen echt aan de slag gaan na de instructie en de gedragsverwachting
4. Geeft leiding aan de wisselmomenten • 100% aandacht van de leerlingen • geef duidelijk aan wat je van de leerlingen verwacht
5. Ga kritisch kijken naar het klassenmanagement. • Zorg dat de leerlingen de juiste spullen van te voren op hun tafel hebben • Voorkom onnodige loopacties • Geef sturing aan het wc-gebruik

Aanleren van gedrag gaat de hele dag door. Voor iedere les weer aangeven wat je van de leerlingen verwacht. Ook tijdens de les hier volop aandacht aan blijven besteden. Positief leiding geven werkt! Dit gaat tijd kosten. Blijf vooral vasthouden aan de basisafspraken voor langere tijd

Werkpunten op schoolniveau

Start school: • Leerkracht verwelkomt leerlingen bij de deur, hand of mondeling (ouders spreken de leerkracht aan op een afgesproken tijdstip) • Leerlingen weten wat ze moeten doen (staat op het smartbord) en gaan aan hun eigen plek zelfstandig aan de slag

Gebruik openbare ruimte • Openbare ruimte is de verkeersruimte (leerlingen krijgen les in hun eigen lokaal en hebben recht op toezicht) • Je loopt in deze ruimte en je gebruikt de fluisterstem • Er kan gebruik worden gemaakt door leerlingen van de openbare ruimte op het moment dat bovenstaande voorwaarden zijn gerealiseerd.

Groepsverkeer • Per groepje jas ophalen en terug in de groep • Brandrij bij de deur • op de gang zijn wij stil of spreken wij zachtjes (het gezamenlijk uitvoeren en borgen van gedragsregels op in de gangen, het schoolplein, de opstart van de school, het uitgaan van de school)

Een groep die beter omgaat met basisvoorwaarden zal ook helpend zijn voor de leerlingen met grensoverschrijdend gedrag. Ook de leerlingen met grensoverschrijdend gedrag moeten zich houden aan de basisvoorwaarden. Maak gebruik van de reactieprocedure. Het kan noodzakelijk zijn om voor enkele leerlingen een vaste time-out plek af te spreken. Dit moet dan ook op schoolniveau worden gerealiseerd (IB/directie/betrokkenen weten hiervan).

Werkpunten individuele leerlingen (en groepen)

Structuur in tijd: • Het gebruik van dagritmekaarten/programma op het whitebord. • Kondig wijzigingen in het programma vooraf aan. • Maak visueel hoelang een activiteit gaat duren, bijvoorbeeld met behulp van een time timer. De leerkracht houdt zich aan de tijd.

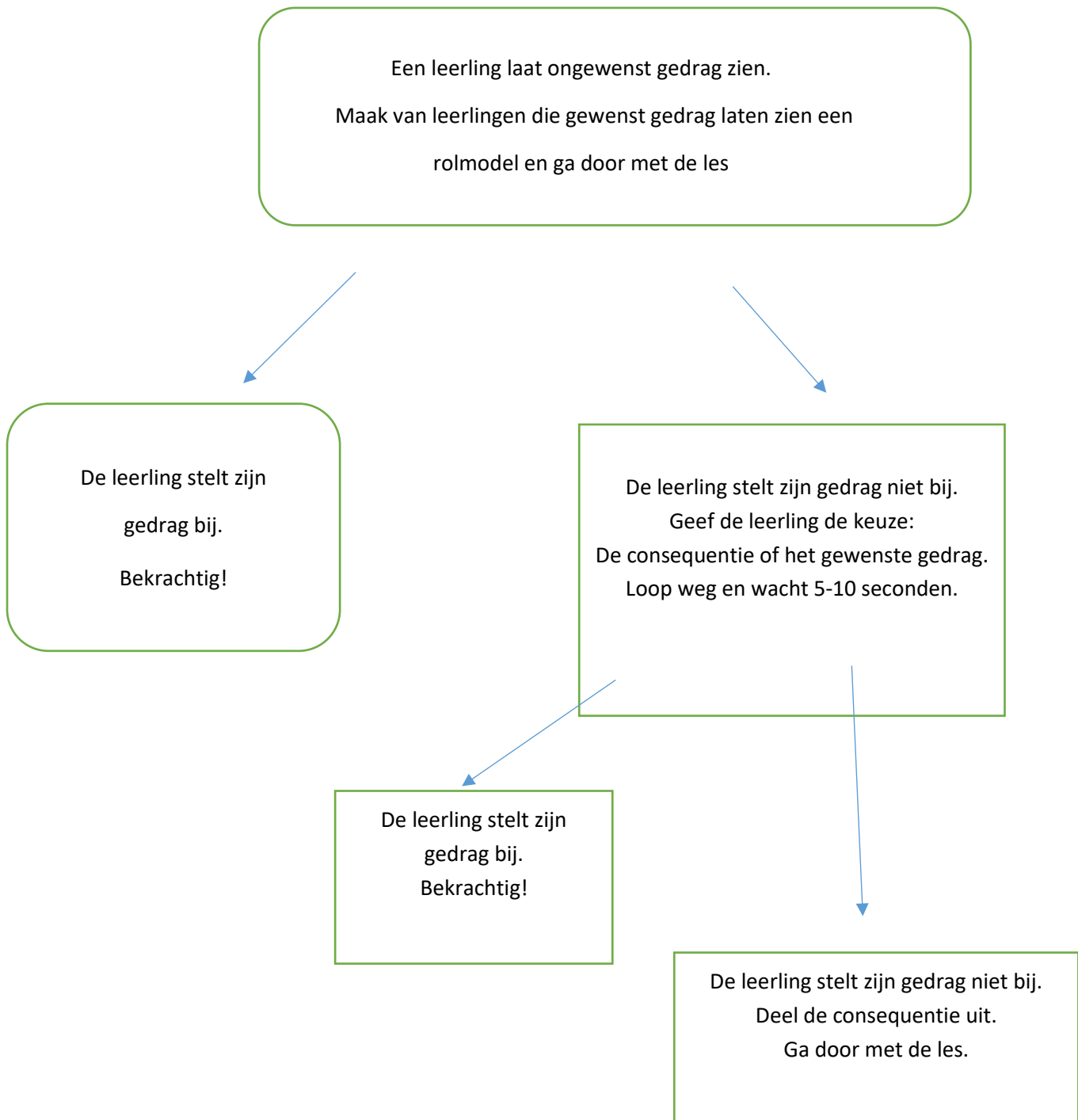
Structuur in ruimte: • Zorg voor een vaste indeling van de ruimte. (rijen van twee) • Realiseer een rustig en geordend lokaal (kijk in jouw lokaal, wat is er nodig, wat kan weg om prikkels te verminderen) • De leerkracht bepaalt een vaste plek in de kring.

Structuur in de activiteiten: • Gebruik schema's waarin duidelijk staat wat een leerling moet doen bij een bepaalde activiteit. • Ondersteun de schema's met picto's, foto's en plaatjes.

Structuur in de persoon: • Begin iedere schooldag op dezelfde manier. • Richt het gesprek achteraf vooral op: hoe de volgende keer op te lossen? (strategie aanreiken).

Stappenplan ongewenst gedrag; Een leerling laat ongewenst gedrag zien.

Een reactieprocedure

Beschrijving van de stappen van de reactieprocedure

Stap 0: Maak van leerlingen die gewenst gedrag laten zien een rolmodel en ga door met de les. Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij. Bekrachtig! Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij.

Stap 1: Geef een duidelijke gedragsverwachting. Loop weg en wacht 5 -10 seconden. Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij. Bekrachtig! Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij.

Stap 2: Geef de leerling de keuze: De consequentie of het gewenste gedrag. Loop weg en wacht 5- 10 seconden. Consequentie is: aan de nadenktafel/nadenkstoel in de klas zitten. Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij. Bekrachtig! Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij.

Stap 3: Deel de consequentie uit. Leerling moet dus aan de nadenktafel/nadenkstoel gaan zitten. Geef duidelijk aan waarom de leerling nu naar de nadenkplek moet. Geef een duidelijke instructie wat betreft tijd en wat betreft de verwachting van werken en gedrag. Ga door met de les. Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij. Bekrachtig! Leerling krijgt erna (na afronden afspraak) een nieuwe kans. Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij.

Stap 4: Geef de leerling de keuze: De consequentie of het gewenste gedrag. Loop weg en wacht 5- 10 seconden. Consequentie is: naar een andere leerkracht gaan + reflectieformulier (er zijn aparte formulieren voor de OB – tekenen, MB en BB). De plek is voor iedere klas een vaste leerkracht, er zijn dus als het ware koppels. Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij. Bekrachtig! Leerling krijgt erna (na afronden afspraak) een nieuwe kans. Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij.

Stap 5: Deel de consequentie uit. Leerling moet dus naar de gekoppelde leerkracht en krijgt een reflectieformulier. Geef duidelijk aan waarom. Vraag een andere leerling de gekoppelde leerkracht te halen, wanneer de leerling niet zelf wil. Vaak zit je al met de betreffende leerling in een negatieve spiraal en wil de fysieke tussenkomst van een collega helpen om de leerling mee te krijgen. Geef een duidelijke instructie wat betreft tijd en wat betreft de verwachting van werken en gedrag. Ga door met de les. Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij in de andere klas. Koppelleerkracht: Bekrachtig! Leerling krijgt erna (na afronden afspraak) een nieuwe kans in eigen klas. Er volgt uiteraard wel een gesprek met de eigen leerkracht. Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij en gaat door met verstoren van de les, zelfs in de andere klas. Mogelijkheid C: de leerling gaat niet naar de andere leerkracht, weigert.

Stap 6: Geef de leerling de keuze: De consequentie of het gewenste gedrag. Consequentie is: naar de achterwacht gaan (directie/IB). Mogelijkheid A: De leerling stelt zijn gedrag bij. Koppelleerkracht: Bekrachtig! Leerling krijgt erna (na afronden afspraak) een nieuwe kans in eigen klas. Er volgt uiteraard wel een gesprek met de eigen leerkracht. Mogelijkheid B: De leerling stelt zijn gedrag niet bij en gaat door met verstoren van de les, zelfs in de andere klas. Mogelijkheid C: de leerling gaat niet naar de andere leerkracht, weigert.

Stap 7: Deel de consequentie uit. Leerling moet dus naar de achterwacht (IB/directie). Geef duidelijk aan waarom. Vraag een andere leerling de achterwacht te halen, wanneer de leerling niet zelf wil. Ga door met de les. Eigen leerkracht informeert ouders nadien en bespreekt ingevuld nadenkvel met leerling.

Stappen 0 t/m 4 horen bij de preventieve fase.

Alle incidenten worden in Esis gezet

Wanneer bovenstaande niet het gewenste effect heeft, dus wanneer niet teruggegaan kan worden naar de preventieve fase, treedt de disciplinaire fase in werking. Deze is ook direct van toepassing bij gedrag van de leerling waarbij de veiligheid van andere leerlingen én van het onderwijzend personeel wordt bedreigd. Het gaat dan om zowel fysiek als verbaal geweld (bedreigingen).

Meldcode inclusief afwegingskader

De belangrijkste taak die je als pedagogisch werker hebt, is om je vermoeden om te zetten tot actie. Wanneer doe je dat dan? En met wie? De personen met wie je de waargenomen signalen bespreekt is een betrokken collega, de aandacht functionaris en/of de leidinggevende. Met behulp van een signalenlijst kun je het vermoeden verder onderbouwen of misschien valt het vermoeden wel weg. Als het nodig is kun je ook advies inwinnen bij Veilig Thuis.

Wees zorgvuldig in met wie je jouw zorgen deelt en deel deze zeker niet met mensen buiten je werk. Zorg dat dit soort gevoelige informatie binnen het professionele circuit blijft.

Vanaf 1 januari 2019 gaat er een nieuwe meldcode voor kindermishandeling en huiselijk geweld van start. Hierin is het verplicht om te werken met het afwegingskader. Een afwegingskader beschrijft wanneer en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld als noodzakelijk wordt beschouwd of dat het bieden of organiseren van hulpverlening voldoende is.

De nieuwe meldcode bestaat uit 5 stappen. In het hieronder beschreven stappenplan staat vermeld hoe de beroepskracht dient te handelen bij iedere stap. Het afwegingskader bestaat uit stap 4 en 5 van de nieuwe meldcode.

Stap 1

In stap 1 breng je signalen in kaart. Signalen die je zorg bevestigen of ontcrachten. Daarbij leg je alle signalen (en alle vervolg stappen) objectief en feitelijk vast in het kind dossier. Het kind dossier dient in een gesloten kast met slot of digitaal met wachtwoord te worden bewaard. De reden hiervoor is, is dat dit kind dossier privacygevoelige gegevens bevat.

Het kan zijn dat er sprake is van een situatie waarin de veiligheid of gezondheid van een kind zodanig wordt belemmerd dat er direct advies moet worden ingewonnen bij Veilig Thuis. Op het moment dat Veilig Thuis aangeeft dat er direct actie nodig is, kan er tijdens hetzelfde gesprek nog een melding gemaakt worden of je neemt contact op met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie.

Stap 2

In stap 2 overleg je met een directe collega, de aandacht functionaris en/of de leidinggevende. Bij twijfel kun je altijd (anoniem) advies inwinnen bij Veilig Thuis of een letseldeskundige. Een letseldeskundige verklaart hoe het letsel is ontstaan.

Stap 3

In stap 3 vindt er een gesprek plaats met de ouders of de verzorgers van het kind. In deze stap worden je zorgen verduidelijkt, ontcracht of bekrachtigd. Het is van belang dat je als beroepskracht het doel van het gesprek duidelijk maakt en alleen de feiten en de waarnemingen benoemt. Je spreekt dus geen waardeoordeel of een eigen interpretatie uit. Op deze manier heb je de meeste kans op een constructieve dialoog. Je zal merken dat ouders je dankbaar zijn op het moment dat jij geen oordeel hebt en je zorgen over het kind uitspreekt. Worden de zorgen niet weggenomen, aarzel dan niet om ook de volgende stappen te zetten.

Stap 4

In stap 4 weeg je op basis van alle informatie die je in de eerste drie stappen hebt verzameld, het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling en schat je de ernst hiervan in. Ook dit blijkt in de praktijk

nog niet zo'n makkelijke stap, want wat de ene beroepskracht niet zo ernstig vindt, vindt de andere beroepskracht zeer ernstig. Om de ernst in te schatten maak je gebruik van het afwegingskader. De afwegingen die hier moeten worden gemaakt zijn als volgt:

Afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Afweging 2: Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Stap 5

In stap 5 maak je een beslissing aan de hand van het afwegingskader. Kun je zelf passende hulp organiseren of dien je een melding te maken bij Veilig Thuis? Neem je verantwoordelijkheid, verdiep je in de signalen van kindermishandeling (eventueel met een signalenlijst) en ken de meldcode.

Klachtenprocedure

Betrokkenen; klager, aangeklaagde, interne contactpersoon, externe vertrouwenspersoon
Niet voor elk probleem dat zich op school voor doet is ook een klacht. Voor een probleem dat niet op school opgelost kan worden bestaat een klachtenregeling. De klachtenregeling ligt op school ter inzage en staat ook op de website van Tabijn. De regeling geeft aan dat met een klacht contact opgenomen kan worden met de interne contact persoon van onze school. Op onze school kunt u daarvoor terecht bij Annie Bos. Deze contact persoon zal de klager verwijzen naar de vertrouwenspersoon van Tabijn, dhr. Freek Walther. Hij kijkt of hij zelf iets kan doen aan de klacht. Als dat niet kan helpt hij de klager de klacht neer te leggen bij de klachtencommissie. Voor het behandelen van de klachten is Tabijn aangesloten bij een onafhankelijke klachtencommissie. In de klachtenregeling staat beschreven hoe en binnen welk termijn een klacht kan worden ingediend bij de klachtencommissie.

Als er mogelijk sprake is van problemen op het gebied van seksuele intimidatie kunt u ook terecht bij de contactpersoon van de school.

Het adres van de Klachten-, beroeps-, bezwaren-, en geschillencommissie voor protestants-christelijk onderwijs is:

Postbus 82324, 2508 EH Den Haag, T 0703861697

Indienen van een klacht

1. De klager dient de klacht in bij:

- a. het bevoegd gezag; of
- b. de klachtencommissie

De klacht dient binnen een jaar na de gedraging of beslissing te worden ingediend, tenzij de klachtencommissie anders beslist.

Indien de klacht bij het bevoegd gezag wordt ingediend, verwijst het bevoegd gezag de klager naar de externe vertrouwenspersoon of klachtencommissie, tenzij toepassing wordt gegeven aan het vierde lid.

Het bevoegd gezag kan de klacht zelf afhandelen indien hij van mening is dat de klacht op een eenvoudige wijze kan worden afgehandeld. Het bevoegd gezag meldt een dergelijke afhandeling op verzoek van de klager aan de klachtencommissie.

Indien de klacht wordt ingediend bij een ander orgaan dan de in het eerste lid genoemde, verwijst de ontvanger de klager aanstonds door naar de klachtencommissie of naar het bevoegd gezag. De ontvanger is tot geheimhouding verplicht.

Het bevoegd gezag kan een voorlopige voorziening treffen.

Op de ingediende klacht wordt de datum van ontvangst aangetekend.

Na ontvangst van de klacht deelt de klachtencommissie het bevoegd gezag, de klager en de aangeklaagde binnen vijf werkdagen schriftelijk mee dat zij een klacht onderzoekt.

Het bevoegd gezag deelt de directeur van de betrokken school schriftelijk mee dat er een klacht wordt onderzocht door de klachtencommissie.

Klager en aangeklaagde kunnen zich laten bijstaan of laten vertegenwoordigen door een gemachtigde.

Een intern contactpersoon of een extern vertrouwenspersoon kunnen behulpzaam zijn bij het opstellen van een klacht.

Hieronder de stappen die doorlopen worden indien er een klacht wordt gemeld bij de school

Stap 1; melding/bespreken bij de interne contact persoon

Stap 2; melding/bespreken met de externe vertrouwenspersoon (kan de klacht via bemiddeling oplossen)

Stap 3; Klachtencommissie (bevoegd gezag kan de klacht zelf afhandelen)

Mededeling (binnen 5 werkdagen na ontvangst klacht) aan;

Klager

Aangeklaagde

Bevoegd gezag

Binnen 4 weken na ontvangst klacht; hoorzitting

Binnen 4 weken na hoorzitting; advies aan bevoegd gezag

Bevoegd gezag;

Binnen 4 weken na ontvangst; besluit op advies (inclusief reactiemogelijkheid aangeklaagde)

Besluit aan;

Aanklager

Aangeklaagde

Klachtencommissie

Directie school

Stichting Tabijn heeft meld- en aangifteplicht bij seksueel misbruik en seksuele intimidatie. Volgens de wet is een personeelslid dat een vermoeden heeft van een seksueel misdrijf jegens een minderjarige leerling, gepleegd door iemand die met taken ten behoeve van de school is belast, verplicht hiervan direct melding te maken aan het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is verplicht een dergelijk vermoeden direct te melden aan de vertrouwensinspecteur. Enkele termen worden hier verduidelijkt.

Vermoeden

Uit jurisprudentie blijkt dat zelfs bij de grootste twijfel of het geringste vermoeden van een delict melding moet worden gemaakt.

Seksueel misdrijf/misdrijf tegen de zeden

Onder een misdrijf tegen de zeden wordt verstaan: verkrachting, ontucht of aanranding en het tonen van pornografische afbeeldingen aan kinderen.

Ten behoeve van de school met taken belaste personen

Dit betreft in elk geval alle personen die een dienstverband met de school hebben, tijdelijk of vast.

Hieronder vallen bijvoorbeeld ook uitzendkrachten, schoonmaakpersoneel en administratief medewerkers. Daarnaast gaat het ook om alle andere personen die taken hebben op school, zoals stagiaires, vrijwilligers, bestuurders en ouders.

Vertrouwensinspecteur

Per sector in het onderwijs zijn vertrouwensinspecteurs aangesteld. Zij vormen een aanspreekpunt voor iedereen die bij de school betrokken is: ouders, leerlingen, schoolleiders, schoolbesturen, externe vertrouwenspersonen. De vertrouwensinspecteurs geven advies en bieden bijstand en begeleiding bij het indienen van een klacht of het doen van aangifte. Een vertrouwensinspecteur heeft geen aangifteplicht en moet alle informatie die hij of zij bij de uitoefening van de functie krijgt, geheim houden. Hierdoor wordt de drempel om contact te zoeken laag gehouden.

Aangifteplicht

Het bevoegd gezag is verplicht aangifte te doen bij politie of justitie als het met de vertrouwensinspecteur tot de conclusie is gekomen dat er een redelijk vermoeden is van een seksueel

misdrijf jegens een leerling. Vervolgens moet het bevoegd gezag de ouders van de leerling, de mogelijke dader en de externe vertrouwenspersoon op de hoogte stellen van de aangifte. De meld- en aangifteplicht geldt ook voor zedendelicten door personen die met taken ten behoeve van de school belast zijn wanneer deze delicten buiten de school plaats vinden.

Verzuimbeleid

School hanteert het verzuimbeleid van de gemeente Bergen. De school heeft nauw contact met de leerplichtambtenaar voor advies en afstemming.

Bijlage Zorgroute en ondersteuningsteam binnen De Branding

<p><u>Stap1 Signaleren en handelen</u></p> <p>Leerkracht in de groep observeert, signaleert, voert kind gesprek en werkt handelingsgericht. De leerkracht reflecteert op eigen handelen (de sleutel voor verandering ligt bij zichzelf) en intervineert. Afspraken rondom aanpak gedrag zie gedragsprotocol.</p> <p>Om te kunnen reflecteren kan de leerkracht gebruik maken van collegiale klassenconsultatie en/of eigen les filmen.</p>	<p>Leerkracht informeert ouders, staat open voor de dialoog en wisselt ervaringen uit over de ontwikkeling van hun kind en maakt gebruik van expertise van ouders. Alles vanuit verbinding, vertrouwen en respect.</p> <p>Leerkracht noteert alles wat belangrijk is in Esis. De notities zijn respectvol en objectief geformuleerd.</p>
<p><u>Stap 2 delen van de zorg</u></p> <p>Bij blijvende zorgen deelt de leerkracht dit met IB-er en directie: wat heb ik al gedaan voor interventies? Wat is het effect geweest? Wat /wie is er nodig? Wat heb ik nodig?</p>	
<p><u>Stap 3 Observatie</u></p> <p>Observatie door directie en IB voor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennis probleem – kunnen meedenken - Feedback kunnen geven op leerkracht handelen (wat werkt? Wat is de onderwijsbehoefte van het kind?) - Zijn de basisvoorwaarden in orde? - Wat is het effect van de interventies? 	
<p><u>Stap 4 Klein Zorgteam</u></p> <ul style="list-style-type: none"> A. IB-er /leerkracht/ directie/ evt. collega met kennis: overleg in Klein Zorgteam B. Ouders worden op de hoogte gehouden door de leerkracht C. Interventies worden op papier gezet D. Nieuwe interventies bespreken E. Evaluatiemomenten vastleggen 	<p>Invullen formulier Klein Zorgteam</p>
<p><u>Stap 5 interventies en gesprekken met ouders</u></p> <p>Leerkracht past de interventies toe gedurende een vooraf gestelde periode</p>	

<p>Directie/ IB komen met regelmaat klassenbezoeken doen</p> <p>Ouders worden op de hoogte gehouden door de leerkracht (IB/directie) vanuit verbinding, vertrouwen en respect – 1 x in de twee weken kort gesprekje (wat doet de leerkracht om de situatie te verbeteren? hoe gaat het in de klas, wat gaat goed? Wat kan nog beter? Wat merken ouders thuis?)</p>	
<p>Indien vorige stappen niet tot het gewenst resultaat hebben geleid</p> <p><u>Stap 6 samenwerkingsverband inschakelen</u></p> <p>Bespreken in ondersteuningsteam a.d.h.v. agenda en topdossier. Gesprek tussen ouders, leerkracht en alle betrokken gericht op; wat heeft deze leerling nodig?</p> <p>In ondersteuningsteam afspraken maken over arrangeren (wat, wie, wanneer) met relevante partners betrokkenen (op basis van topdossier). Bij basis- en extra ondersteuning op school: afspraken maken</p> <p>Met regelmaat evalueren van de doelen en ingezette interventies in relatie tot de ontwikkeling van het kind.</p>	<p>Starten met het Topdossier i.s.m. de ouders</p> <p>Ouders uitnodigen bij bespreking in ondersteuningsteam MDO</p> <p>Met regelmaat gesprekken met ouders en alle betrokkenen (directie, IB, externen) over de vorderingen</p> <p>Na iedere keer verslaglegging en delen met ouders</p>
<p><u>Stap 7</u></p> <p>Indien gedacht wordt aan verwijzing SBO/SO in ondersteuningsteam beoogde SBO/SO partners uitnodigen</p>	<p>Ouders uitnodigen bij bespreking in ondersteuningsteam</p>

Klein Zorgteam

Het Klein Zorgteam komt 6 keer per schooljaar bijeen. In het KZT staan vragen rond de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht en het kind centraal.

Samenstelling KZT:

- Directeur
- Leerkracht
- Intern begeleider
- Evt. collega leerkracht met kennis van...

Het KZT. geeft handelingsadviezen en kan besluiten om bijvoorbeeld onderzoeken te laten doen. Ook kan besloten worden de leerling te bespreken in het ondersteuningsteam met externen.

Het ondersteuningsteam met het Samenwerkingsverband, het MDO, (en evt. andere deskundigen) komt minimaal 3 keer per schooljaar bij elkaar. Het ondersteuningsteam (O.T) bestaat uit:

- Directeur en adjunct-directeur
- Leerkracht

- Intern begeleider
- Onderwijsconsulent SWV, Saapke Wakker

Ouders worden voor een bijeenkomst van het MDO uitgenodigd. De directeur of intern begeleider is voorzitter van het MDO en werkt per casus volgens een vaste agenda en doelen. Indien de basisondersteuning niet voldoende is voor een leerling kan de school arrangementsgelden aanvragen t.b.v. extra ondersteuning op school. Het is voorwaardelijk dat de leerling is besproken in het MDO en een Topdossier is gestart.

Het Topdossier

Als een kind vast dreigt te lopen in het onderwijsleerproces worden de ouders daarover door de leerkracht geïnformeerd. De school kan de situatie dan voorleggen aan de onderwijs consulent van het samenwerkingsverband. In het MDO kan dan besproken en geadviseerd worden wat de benodigde interventies zijn.

Het Topdossier is een middel om de ondersteuningsbehoeften van een leerling in kaart te brengen. Relevante gegevens, bevorderende en belemmerende factoren worden samen met ouders beschreven. Het Topdossier dient tevens als voorbereiding op en verslaglegging van de bespreking in het ondersteuningsteam.

Ouders worden meegenomen in het proces en hebben inzage in het Topdossier. De leerling vult ook een deel in.

De intern begeleider coördineert het invullen en archiveren van de Topdossiers.

Bij aanvraag voor extra ondersteuning in de vorm van een arrangement of een verwijzing naar het speciaal (basis) onderwijs is een volledig ingevuld Topdossier verplicht.

Onderwijs consulent SWV

Aan de school is een onderwijs consulent vanuit het samenwerkingsverband verbonden.

Doel van de ondersteuning vanuit het SWV is om het niveau van de basisondersteuning te optimaliseren en om eventuele (curatieve) interventies te plegen. Op termijn zal dit de noodzaak van aanvraag arrangementen en verwijzingen naar het s(b)o minimaliseren.

De consulent kan worden ingeschakeld als er vragen zijn rondom de ondersteuning op individueel-groeps- en schoolniveau. De onderwijs consulent heeft zitting in het ondersteuningsteam.

Samenwerking met CJG/ schoolmaatschappelijk werk

De school (interne begeleiding) kan CJG benaderen bij zorgen rond een leerling of gezin. Het probleem wordt op een aanmeldformulier uiteengezet en het Schoolmaatschappelijk werk gaat hier op korte termijn mee aan de slag. Er zijn verschillende mogelijkheden om de ouders en/of leerling te begeleiden.

Verwijsindex

Bij ernstige zorgen om leerlingen met een complexe of zorgelijke thuissituatie kan worden overwogen een leerling aan te melden voor de verwijsindex. Binnen de school is de intern begeleider aangewezen als contactpersoon. Zij is als enige bevoegd melding bij de verwijsindex te doen.

Melding geschiedt alleen na overleg met de directeur en met medeweten van de ouders.

Doel van een melding is zicht te krijgen op de in het gezin aanwezige hulpverlening en om duidelijk te krijgen welke instantie de coördinatie van de hulpverlening op zich neemt. Bij een 'match' nemen

hulpverlenende instanties en school contact met elkaar op. De instantie met de meeste bevoegdheden is verplicht de zorg rond het gezin te coördineren. Dit is nooit de school.

Deskundigheid en taakverdeling in de ondersteuningsstructuur binnen de school

Functie/ deskundigheid	Fte	Taak
Leerkracht	7	Verantwoordelijk voor het onderwijs in de groep. Voert de basisondersteuning in de groep uit. Heeft basiskennis en vaardigheden op het gebied van (lichte) ondersteuningsbehoeften bij leren en gedrag. Onderhoudt contact met ouders en kind. Draagt mede zorg voor het leerling-dossier en het invullen van de Topdossier.
Intern begeleider	0,3	Levert bijdrage aan de ontwikkeling, coördinatie en uitvoering van basisondersteuning in de school, waaronder opbrengstgericht werken. Ondersteunt leraren bij het bieden van passend onderwijs. Onderhoudt contacten met ouders, kind, externen. Verzorgt agenda ondersteuningsteam. Coördineert het invullen van Topdossier en het bijhouden van het leerling-dossier. Verzorgt aanvraag van arrangementen. Rapporteert aan en overlegt met directie.
Directeur	0,8 fte	Eindverantwoordelijk voor het gehele schoolbeleid, waaronder de uitvoering van passend onderwijs en het opbrengstgericht werken. Faciliteert en ondersteunt leerkracht en IB waar nodig. Voorzitter van het MDO. Onderhoudt contacten met ouders, kind, leerkrachten, IB, bestuur, externen.
Onderwijsassistent	1 onderwijsassistent	Werken met kinderen met een arrangement

Leerling-dossier

Voor elke leerling is er een leerling-dossier. Hierin is opgenomen:

- de leerlingenadministratie;
- uitslagen van toets resultaten;
- gegevens uit het leerlingvolgsysteem;
- Groepsplannen, Topdossier;
- verslagen van gesprekken met ouders;
- afspraken die er over de leerling zijn gemaakt;
- eventueel het onderwijskundig rapport.

Kwaliteitskaart Toetsen De Branding versie juni 2018	
Doelen	De toets resultaten geven het niveau van de leerlingen zo realistisch mogelijk weer.
Aanbod	<p>Op de Toets kalender is te zien welke toetsen op welk moment dienen te worden afgenomen. De toets kalender is opgesteld volgens de richtlijnen van Stichting Tabijn.</p> <p>Toetsen worden tijdig gekopieerd, zodat alle materialen een week voor het toetsen klaarliggen!!!</p> <p>De handleiding wordt van tevoren door de leerkracht gelezen, zodat de leerkracht de toets voorwaarden/ wijze van afnemen kent!</p>
Tijd	<p>Uitgangspunt is dat toetsen worden afgenomen volgens de handleiding van deze toetsen. Ook de scoring en normering vinden plaats volgens de handleiding.</p> <p>Voor de toetsen die geen snelheidstoetsen zijn, is extra tijd geven altijd mogelijk en voor bepaalde leerlingen zelfs noodzakelijk (genoemde tijd in de handleiding is slechts 'richttijd').</p>
Instructie	<p>Uitgangspunt is dat toetsen worden afgenomen volgens de handleiding van deze toetsen. Ook de scoring en normering vinden plaats volgens de handleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen maken de toets in een rustige omgeving. Als dit niet mogelijk is wordt er met de coördinator en intern begeleider gezocht naar een oplossing. Er wordt pas getoetst als de voorwaarden goed zijn. - De toetsen worden door de groepsleerkracht afgenomen, tenzij anders overleg met directie en IB - Hoge verwachtingen worden uitgesproken; laat zien wat je kunt, geleerd hebt, concentratie, inzet e.d.. Vorige keer had je zoveel gehaald. Wat denk je, maak je het gelijk of red je meer? - Toetsen worden afgenomen in stille ruimtes (ruimtes reserveren)
Differentiëren	<p>Toetsen op maat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen worden getoetst zoals dit wordt aangegeven in de handleiding. Leerlingen die een zorgleerling is wordt gewoon getoetst samen met het cohort. Als na de reguliere toets afname blijkt dat de toets veel te moeilijk of veel te makkelijk is geweest, wordt in overleg met de IB 'er terug getoetst of door getoetst. - Leerlingen met een ontwikkelingsperspectief worden op maat getoetst. Dat betekent dat de leerling getoetst wordt op het eigen didactische niveau. Kinderen die werken met een ontwikkelingsperspectief hebben dus ook een eigen toets lijn (altijd in overleg met IB/directie/ouders/SWV). <p>Specifieke groepen leerlingen (bijvoorbeeld leerlingen met dyslexie, NT-2-kinderen, kleuters)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Voor specifieke groepen leerlingen worden slechts aanpassingen in wijze van toets afname gedaan, als dit volgens de handleiding van de betreffende toets is toegestaan. - Voor de toetsen die geen snelheidstoetsen zijn, is extra tijd geven altijd mogelijk en voor bepaalde leerlingen zelfs noodzakelijk (genoemde tijd in de handleiding is slechts 'richttijd'). - Toetsen kunnen altijd individueel worden afgenomen (Let op: wijze van toets afname blijft gelijk!). Je noteert dat de toets individueel is afgenomen. - Indien volgens de handleiding toegestaan wordt bij leerlingen met dyslexie de toets auditief of op de computer afgenomen. - De tekst begrijpend lezen mag door dyslecten (bij voorkeur op dezelfde dag) van te voren doorgelezen worden zonder dat de vragen zichtbaar zijn. De tekst mag niet worden besproken. (zie richtlijnen volgens Cito) <p>Overige afspraken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanpassingen in de toets afname of in het niveau van de toets mogen alleen worden gedaan na overleg met de intern begeleider. - Een toets mag niet opnieuw worden afgenomen om het resultaat te verbeteren. - Een toets mag wel opnieuw worden gedaan om te checken of de stof begrepen is. In Esis komt dan de 13^e als toetsdatum (naast de 15^e als reguliere toetsdatum). Dit altijd na overleg met de intern begeleider - Kinderen die moe zijn/ziek ogen, in overleg met IB/directie de toets op een ander moment laten maken. <p>Lezen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - AVI toetsen worden bij alle leerlingen afgenomen tot AVI plus niveau. Dit wordt gedaan door de lees coördinator voor 4 t/m 8 en zij vervangt groep 3 leerkracht, zodat zij het af kan nemen in groep 3. - Alleen de zorgleerlingen worden door getoetst tot frustratieniveau - DMT : wordt afgenomen bij alle leerlingen - AVI en DMT toets momenten: Zie toets kalender. Zorgleerlingen worden naast de reguliere toets momenten ook getoetst in oktober en in maart. (Dit geldt alleen voor de middenbouw vanwege het opstellen van een dyslexiedossier). <p>Begrijpend lezen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - De toets begrijpend lezen mag in delen worden afgenomen. Iedere dag 1 deel, tijdens lezen, zodat kinderen gefocust blijven werken aan de toets (zie schema). <p>Rekenen/ spelling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van hulpmiddelen (rekenmachine, kralenketting, spellingspiekschrift etc.) is slechts toegestaan indien het uitdrukkelijk vermeld wordt in de handleiding.
Monitoren	<p>De toets uitslagen worden door de directie digitaal ingevoerd in ESIS (dus niet door de leerkracht). Dit gebeurt in alle rust en met alle aandacht, zodat er geen fouten insluipen.</p> <p>De toets uitslagen worden door de leerkracht op leerling- en groepsniveau geëvalueerd in de groepsbesprekingen met leerkracht en intern begeleider. Daarna worden de uitslagen in een opbrengstgesprek, waarbij directie, lb en de leerkrachten van een leerjaar aanwezig zijn besproken. Op schoolniveau vormen de gegevens de basis voor het maken van trendanalyses.</p>

Protocol dossiervorming leerling

Aanleiding

Dossiervorming vindt nu op verschillende wijze plaats :

- papier/digitaal
- dossierkast/Esis/word documenten
- door leerkracht/IB-er/directie

Doel

Komen tot een eenduidige manier van opbouw voor het leerling-dossiers.

Uitgangspunt

Alle zaken ten behoeve van leerling-dossier vinden plaats op digitale wijze in Esis.

NB.:

Er blijft een papieren dossier voor elke ln. voorhanden omdat:

- er geen tijd is om met terugwerkende kracht papieren stukken te digitaliseren via scan
- er te archiveren stukken zullen blijven binnenkomen voor het leerling-dossier op papier van:
 - o onderzoekinstanties
 - o andere scholen bij tussentijdse overplaatsing

Wat wordt er opgenomen in het leerling-dossier?

- verslagen van:
 - o oudergesprekken
 - o gesprekken met derden (zorgteam/onderzoekers/enz.)
 - o leerling-besprekingen
- notities van:
 - o gesprekken met leerling
 - o telefoongesprekken met ouders die relevant zijn in het verloop van gebeurtenissen
 - o situaties die verband houden met de zorg van de leerling (denk aan verzuim, etc.)
 - o signalen van de leerling zelf
 - o signalen van collega's
 - o signalen van schoolarts
 - o serieuze signalen van derden
 - o extra zorg
 - o incidenten
 - o overige zaken waarvan betrokkene de relevantie inschat
- rapportages van:
 - o onderzoeken
 - o observaties
- verslagen vertrouwenspersoon:
 - o worden op papier in aparte map gearhiveerd

Wie legt bovengenoemde zaken in het leerling-dossier vast?

- De leerkracht legt alles vast tenzij na overleg anders wordt afgesproken

Hoe werkt het in Esis?

Opname in het leerlingdossier in Esis gebeurt in: [esis] [leerlingdossier] [registraties][toevoegen]

Er wordt bij een registratie gevraagd om invullen van:

- Soort registratie: (maak keuze uit...)
 - o Afspraak
 - o Diagnose
 - o Extern contact
 - o Extra zorg
 - o Incident
 - o Leerlingbespreking
 - o Notitie
 - o overstapdossier
- Korte naam
 - o Deze mag je zelf bedenken
- Onderwerp
 - o De keuze hieruit is groot en doe je zodat het passend is bij de soort registratie en de inhoud ervan
- Soort diagnose
 - o Hier maak je betreffende keuze uit het rol-menu
- De vakjes gediagnosticeerd door, ingangsdatum en einddatum spreken voor zich

Na invulling van deze categorieën is betreffende opname in te typen of vanuit een word document te plakken.

Door in betreffend scherm op [volgende] te klikken kun je een signaal geven en aangeven of het om een DOD (digitaal OverdrachtsDossier) gaat.

Dan is het mogelijk een bijlage toe te voegen. Dit doe je als je over een bestand beschikt wat groot is.

De laatste bolletjes hebben betrekking op voor wie de registratie toegankelijk is.

Let op:

Ouders/verzorgers hebben te allen tijde het recht het dossier van hun kind in te zien. Het is tijdrovend een dossier op geschiktheid te scannen alvorens het ter inzage aan ouders/verzorgers gegeven kan worden.

Schrijf daarom elke registratie zó, dat hij zonder schaamrood aan ouders te lezen gegeven kan worden.

Bedenk: Als het om mijn kind ging, hoe zou ik reageren op woordkeuze en formulering? (we hebben immers een gedragscode!)

Zorgmap en klassenmap

De zorgmap en klassenmap worden opgeborgen achter slot en grendel op een daarvoor afgesproken plek.

In de zorg map worden de methode-gebonden toetsen opgeborgen van:

- VLL
- WIG
- Spelling
- TBL

(tenzij het digitaal is opgeslagen; Basispoort of Snappet)

Verlof & verzuimbeleid leerlingen De Branding

Uitgangspunt

- Folder 'Leerplicht, verlof of vakantie onder schooltijd'
- Vanaf vijf jaar is een kind leerplichtig

Aanvragen verlof of vakantie onder schooltijd

- Minimaal zes weken van tevoren, waardoor u als ouder in beroep kunt gaan
- Formulier 'Aanvragen vrijstelling van geregeld schoolbezoek Gemeente Bergen', inclusief werkgeversverklaring
- De aanvraag gaat ter advies naar de leerplichtambtenaar; bij kinderen vanaf vijf jaar
- De schooldirecteur volgt in de regel het advies van de leerplichtambtenaar
- Niet eens met het besluit? Dan kunt u bezwaar maken
- De inspectie controleert scholen en kan de schooldirecteur een boete opleggen

Aanvragen bezoek (beugel-)tandarts, dokter of ander medisch specialist

- Minimaal één dag van tevoren
- Formulier 'Absentiebrief De Branding'
- Logopedie/caesar therapeut/medisch specialist e.d. is onder schooltijd toegestaan als het onder de basisverzekering valt. De leerkracht geeft tijd en dag aan de schooldirecteur door, waarna u een toestemmingsbrief ontvangt
- Bij meer dan twee keer per jaar bezoek aan tandarts of beugeltandarts doet de administratie melding bij schooldirecteur

Op tijd komen

- Om 8.20 uur gaan de deuren open
- Om 8.30 uur gaan alle deuren uit veiligheidsoverwegingen dicht
- Na 8.30 uur aanbellen bij de groene voordeur

Melden ziekte

- Telefonisch of mondeling doorgeven door ouder
- Bij meer dan drie dagen ziek doet de administratie melding bij schooldirecteur

Ongeoorloofd verlof

- Directe melding door leerkracht bij schooldirecteur
- Schooldirecteur doet melding bij leerplichtambtenaar

Egmond aan Zee,
december 2018

Protocol Dyslexie

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Onderkenning van lees- en spellingproblemen
3. Diagnose bij lees- en spellingproblemen
4. Begeleiding van leerlingen met lees- en spellingproblemen
5. Dyslexieverklaring
6. Mogelijkheden voor compenserende en dispenserende maatregelen
7. Communicatie met ouders
8. Overgang PO-VO

Bijlage 1: Stappenplan groep 2

Bijlage 2: Stappenplan groep 3

Bijlage 3: Stappenplan groep 4

Bijlage 4: Stappenplan groep 5-8

Bijlage 5: inventarisatielijsten.

1. Inleiding

De Branding besteedt veel aandacht aan het vroegtijdig signaleren en de begeleiding van leerlingen met lees- en spellingproblemen. Indien deze zorg en begeleiding weinig of geen resultaten heeft spreken we van ernstige lees- en spellingproblemen of dyslexie.

Als definitie van dyslexie hanteren we de definitie van de gezondheidsraad:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen bij het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van de woordidentificatie bij het lezen en/of spellen.

Er is dus bij dyslexie altijd sprake van:

- Een ernstige lees- en/of spellingsachterstand
- Een hardnekkig didactisch resistent probleem
- Trage/onnauwkeurige woordidentificatie

Lees- en spellingproblemen doen zich voor bij tien procent van onze leerlingen. Om de hardnekkigheid van de lees- en spellingsproblemen vast te kunnen stellen, moet zijn aangetoond dat, na een periode van intensieve en planmatig opgezette begeleiding het automatiseringsprobleem zich onverlet blijft voordoen. De lees- en/of spellingsprestaties van leerlingen met dyslexie behoren bij herhaling tot de zwakste 3 à 4 procent op landelijk genormeerde toetsen zoals de Drie-Minuten-Toets en de spellingtoets.

In dit protocol wordt beschreven hoe op De Branding wordt gewerkt aan het voorkomen, onderkennen en aanpakken van lees- en spellingproblemen. Dit protocol maakt onderdeel uit van het zorgbeleidsplan van De Branding.

Op onze school is het ABCDE principe van toepassing. Dat wil zeggen:

Accepteren, **B**egrijpen, **C**ompenseren, **D**ispenseren en **E**xtra leerhulp.

- Accepteren dat het kind problemen heeft als gevolg van dyslexie.
- Begrijpen welke problemen door dyslexie ontstaan.
- Compenseren door bewust gebruik te leren maken van sterke kanten.
- Dispenseren; werk veranderen, hoeveelheid/tijd aanpassen, vrijstellen.
- Extra leerhulp, wanneer nodig toegepast.

In het volgende deel is dit nader uitgewerkt zonder dat deze termen expliciet worden genoemd.

2. Onderkenning van lees- en spellingproblemen

Signalering

De signalering voor lezen en spellen is uitgewerkt in een stappenplan naar het Protocol Lees- en spellingproblemen en dyslexie (Expertisecentrum Nederlands, 2001).

Ernstige achterstanden in het leren lezen en spellen kunnen worden voorkomen, dan wel worden teruggedrongen door hiaten in de ontwikkeling in een zo vroeg mogelijk stadium in het lees en spellingonderwijs te onderkennen en aan te pakken.

Taalontwikkeling en werken aan tussendoelen beginnende geletterdheid nemen een belangrijke plaats in het onderwijsaanbod van groep 1 en 2.

Bij alle leerlingen van groep 2 wordt tweemaal *Cito Taal voor kleuters* afgenomen. Voor groep 1 geldt dit alleen als ze voor december zijn gestart.

De signalering is als volgt uitgewerkt

Groep	Uitwerking	Zie verder
2	Stappenplan voor groep 2	Bijlage 1
3	Stappenplan voor groep 3	bijlage 1
4	Stappenplan voor groep 4	bijlage 2
5-8	Stappenplan voor groep 5-8	bijlage 3

Overzicht signaleringsmiddelen per groep

Groep	Instrument	Risicoscore lees- /spellingproblemen
1-2	Cito Taaltoets voor kleuters Rijmtoets voor kleuters groep 1 Letterkennis Fonemisch bewustzijn toets Anneke Smits Signaleringslijst dyslexie Klik klak letterboekjes VLL KIJK observatiesysteem	Ter beoordeling van de leraar, eventueel overleg met de IB-er
3	<i>meetmoment 1:</i> Herfstsignalering <i>meetmoment 2:</i>	twee of meer onderdelen onvoldoende

	Winter-/voorjaarssignalering Cito 3-minutentoets Leestechniek Cito <i>Meetmoment 3:</i> Cito 3-minutentoets Leestechniek Cito AVI leeskaart Cito spellen Spellingtoetsen Veilig Leren Lezen	twee of meer onderdelen onvoldoende Letterkennis: alles beheerst D/E score D/E score D/E score D/E score Juni: AVI ≤ 1 D/E score Normering VLL
4	<i>Meetmoment 1:</i> DMT/AVI <i>Meetmoment 2:</i> Cito spellen DMT/AVI Cito begrijpend lezen <i>Meetmoment 3:</i> DMT/AVI <i>Meetmoment 4:</i> Cito spellen DMT/AVI	IV/V score
5-8	<i>Alle meetmomenten zie toetskalender:</i> DMT/AVI Toets spellen Cito Begrijpend Lezen (Cito)	IV/V score

Doelen voortgezet technisch lezen			
Groep	Meetmoment	Gemiddelde lezers (AVI-beheersingsniveau)	Dyslectische leerlingen (hoogste AVI-instructieniveau)
4	Midden afname	M4	E3
	Eind afname	E4	M4
5	Midden afname	M5	E4
	Eind afname	E5	M5
6	Midden afname	M6	E5
	Eind afname	E6	M6
7	Midden afname	M7	E6
	Eind afname	E7	M7
8	Midden afname	AVI-plus	E7
	Eind afname	AVI-Plus	AVI-plus

Verdere procedure:

- de signaleringen worden afgenomen door de groepsleraren;
- de resultaten worden geregistreerd in het digitale leerlingvolgsysteem;

- leerlingen die onvoldoende scores op de checklist/toetsen (zie minimumdoelen) worden besproken met de IB-er;
- de groepsleraar stelt voor deze leerlingen een plan op. Dit plan wordt vertaald naar de weekplanning.
- de uitvoerder van het plan is verantwoordelijk voor de evaluatie;
- de groepsleraar bespreekt aan het einde van het schooljaar de begeleiding van de laatste interventieperiode met de leraar van de volgende groep en draagt eventueel doorlopende begeleidingsplannen over.

De gegevens uit het leerlingvolgsysteem en de begeleidingsplannen worden door de groepsleraar bewaard in de zorgmap.

In het leerling-dossier van de leerling worden alle begeleidingsplannen bewaard.

3. Diagnose bij lees- en spellingproblemen

Indien uit de analyse van de signaleringgegevens niet duidelijk is wat de aard van het lees-/spellingprobleem is, worden de methode-gebonden toetsen geanalyseerd (groep 3-8).

Indien dit geen duidelijkheid geeft, of bij de evaluatie van een begeleidingsplan blijkt dat het effect gering is, kan besloten worden tot verder diagnostisch onderzoek.

Dit onderzoek kan uitgevoerd worden door:

- de IB'er
- externen (psycholoog, RID)).

Middelen die op school aanwezig zijn voor verdere diagnose van lees- en spellingproblemen:

- FIK-2
- Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen (Struiksma en van der Lei)

FIK-2 gaat uit van vijf aandachtspunten

1. *Fonologische verwerkingsproblemen*

- moeite met analyseren en synthetiseren van woorden uit de spreektaal in de juiste klanken (hakken en plakken).
- moeite met het omzetten van letters en letterclusters (in woorden) in de juiste klanken (lezen).
- moeite met het vasthouden van klanken (in woorden)

2. *Algemene Intelligentie*

3. *Verworven kennis.*

4. *Toepassen van kennis*

5. *Werkhouding*

Deze vijf aandachtsgebieden zijn van belang bij een vroegtijdige signalering, een handelingsgerichte diagnose en specifieke aanpassingen in de didactiek.

We spreken pas van mogelijke dyslexie als:

- de leerling een ernstige achterstand heeft met lezen en/of spellen (E-scores op Cito toetsen)
- een half jaar intensieve hulp (minimaal 3x per week 20 minuten) nauwelijks of geen effect heeft (blijft ernstige achterstand)

Indien het vermoeden van dyslexie bestaat zal dit met ouders besproken worden. De Ib-er zorgt dat relevante informatie in het dossier is opgenomen. Indien de leerling hiervoor in aanmerking komt

(ernstige enkelvoudige dyslexie), zal ouders geadviseerd worden via de RID verder onderzoek te laten verrichten.

4. Begeleiding van leerlingen met lees- en spellingproblemen

De begeleiding van de kinderen met lees- en spellingsproblemen maakt onderdeel uit van de zorgstructuur binnen de groep en zal dus ook binnen die groep door de groepsleerkracht plaatsvinden. De begeleiding vindt plaats met de reguliere lesmethoden aangevuld met begeleidingstechnieken die zijn afgestemd op de problematiek van het kind.

Indien er sprake is van een dusdanige spellingachterstand dat de spellingleerstof van het betreffende jaar op een te hoog niveau ligt zal de leerstof op een lager niveau worden aangeboden.

Indien de begeleiding binnen de groep onvoldoende oplevert of organisatorisch niet haalbaar is, wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn voor begeleiding buiten de klas.

Software als BOUW en spellingsoftware BLOON worden ingezet binnen de klassensituatie om de lees- en spellingontwikkeling te ondersteunen.

NIVEAUS VAN INTERVENTIES

Niveau 1: Vinger aan de pols

De leerling gaat langzaam maar zeker vooruit en kan de groepslessen zonder extra begeleiding volgen. De leerling wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Waar nodig geeft de leerkracht direct gerichte instructie op een bepaald aspect.

Niveau 2: Interventie door de leerkracht

De leerling gaat voldoende vooruit, maar loopt een steeds grotere achterstand op in vergelijking met het groepsniveau. Deze leerling krijgt gedurende langere tijd begeleiding van de leerkracht gericht op een specifiek aspect van het lees/spellingproces. Op onderdelen wordt gerichte ondersteuning geboden door de computer. De begeleiding wordt vastgelegd in een groepshandelingsplan.

Niveau 3: Interventie door de IB-er

De leerling gaat matig vooruit, maar er is nog duidelijk sprake van een stijgende lijn. Bekeken moet worden of gedurende een bepaalde periode hulp van RT ingezet kan worden. Nauw overleg met de groepsleerkracht is noodzakelijk.

Gekeken wordt naar de begeleidingsmogelijkheden binnen de verschillende groepen. De voorkeur gaat uit naar het inzetten van extra zorg in een zo vroeg stadium van het lees- en spellingproces. Naast BOUW als interventie in groep 2,3 en 4 lezen de kinderen zo mogelijk 3 x 20 minuten extra o.l.v. de leerkracht extra met lager niveau Vloeiend en Vlot. De begeleiding wordt vastgelegd in esis en de dagplanning/evaluatie.

Niveau 4: Interventie door een extern deskundige

Wanneer een leerling ondanks alle inspanningen onvoldoende vooruit gaat, wordt externe hulp ingeroepen. Dit gebeurt in overleg met de ouders. Voor vergoede hulp worden ouders doorverwzen naar het RID. Het RID onderzoekt of het kind in aanmerking komt voor vergoede dyslexiebegeleiding. De kinderen scoren driemaal achter elkaar een V op het gebied van Drie-minutentoets. Goed overleg tussen de verschillende betrokkenen is van groot belang om de hulp zo efficiënt mogelijk te laten zijn.

Uitgangspunt voor handelingsplanning op niveau 1 en 2 is zoveel mogelijk materialen van de reguliere methode in te zetten. Dit om didactische verwarring te voorkomen.

Als bij de evaluatie van het handelingsplan blijkt dat het effect onvoldoende is, kunnen in overleg met de IB-er andere programma's/materialen ingezet worden.

Als de leerling in aanmerking komt voor een dyslexieonderzoek en eventuele behandeling vergoed door de ziektekostenverzekeraar, adviseert de IB-er in samenspraak met de groepsleerkracht, ouders hun kind aan te melden bij een daartoe door de verzekeraar gecontracteerd instituut.

5. Dyslexieverklaring

We spreken niet van dyslexie tot, volgens de officiële criteria door een GZ-psycholoog/orthopedagoog, is vastgesteld dat er sprake is van dyslexie. In alle gevallen van lees-/spellingproblemen immers wordt de leerling extra begeleid. De inhoud van de begeleiding is niet anders, hoogstens de intensiteit.

We kunnen aangeven dat er kenmerken van dyslexie zijn, als:

- De leerling specifieke problemen heeft met lezen en/of spellen (rekenen en lees-/taalbegrip zijn voldoende);
- Er vanaf het begin van het leesproces ernstige automatiseringsproblemen zijn geweest (E-score op DMT/SVS toets in groep 3 en 4);
- Er intensief met handelings-/ begeleidingsplannen is gewerkt, maar het effect gering is; (Intensief = gedurende een half jaar viermaal per week een half uur)
- Er in groep 2 in de checklist protocol leesproblemen en dyslexie signalen zijn die wijzen op risico voor dyslexie.

In het 10-minutengesprek bespreken we de gesignaleerde problemen met de ouders. We vragen na of er sprake is van dyslexie in de familie. Indien er sprake is van familiale aanleg noteren we dit in het dossier.

Een dyslexieonderzoek bestaat uit:

- **Onderkennende diagnose**

Het vaardigheidsniveau van het lezen en/of spellen ligt significant onder dat van leeftijdgenoten.

Er is sprake van een *significante achterstand* wanneer een leerling op een genormeerde toets voor technisch lezen en/of spellen behoort tot de tien procent zwakst scorende in zijn groep. Dit betekent in de praktijk een E score op de DMT en/of op de Cito toets Spellens.

Het probleem in het aanleren en toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau blijft bestaan ook wanneer voorzien wordt in adequate remediërende instructie en oefening.

Didactische resistentie kan pas worden aangetoond wanneer leerling gedurende minstens een half jaar drie/vier keer per week 60 minuten extra instructie en oefening in technisch lezen en/of spellen heeft ontvangen, naast de normale instructietijd. De school levert, indien gevraagd, de gegevens van het leerlingvolgsysteem aan bij de instelling die het dyslexieonderzoek uit voert.

- **Verklarende diagnose**

Het betreft een vijftal criteria:

1. Stemt de beheersing van lezen en spellen op woordniveau niet overeen met algemeen *cognitief functioneren* van het kind?

2. Beïnvloedt *de werkstijl* van het kind het aanpakgedrag van het kind met betrekking tot lezen en spellen?
3. Is er sprake van tekorten in de *fonologische verwerking*?
4. (onvoldoende of zeer lage score op auditieve synthese/analyse, klankonderscheiding, auditieve synthese in klankgroepen)
5. Is er sprake van tekorten in de *klank-teken koppeling*?
6. Is er sprake van tekorten in de *snelheid van de verwerking van talige informatie*, in het bijzonder ten aanzien van symbolen (cijfers en letters)?

Indien ouders in aanmerking komen voor vergoeding van het onderzoek, mag er geen sprake zijn van co morbiditeit. Dit betekent dat er geen andere problemen zijn die de oorzaak kunnen zijn van de lees- en spellingproblemen (bv ADHD).

- **Handelingsgerichte/indicerende diagnose**

Vooraf de mate en de ernst van de onderwijsbelemmering die de leerling ondervindt zijn bepalend voor de indicatie tot behandeling.

Dyslexie kan samengaan met andere leerstoornissen in andere vaardigheden (bijvoorbeeld rekenen, communicatie vaardigheden, specifieke taalstoornissen).

Dyslexie kan samengaan met meer algemene stoornissen (beperkte intelligentie, zintuiglijke stoornis, ADHD).

Dyslexie kan gepaard gaan met problemen in het psychosociale functioneren.

Dyslexiedossier

Voor kinderen met lees- en spellingproblemen wordt een dyslexiedossier bijgehouden. Hierin worden alle gegevens verzameld rondom de lees- en spellingontwikkeling van het kind.

Aan het eind van ieder schooljaar wordt door de leerkracht een evalueerend gemaakt van de interventies die zijn gedaan.

In dit overzicht zijn opgenomen:

- Toets gegevens
- Eventueel verrichte diagnostische onderzoeken
- Beschrijving lees/spellingsprobleem
- Bijkomende factoren
- Ondernomen interventies en beschrijving effect
- Didactische aanwijzingen voor het volgend schooljaar

Diagnostische onderzoeken en begeleidingsplannen e.d. worden als bijlagen bijgevoegd.

Afgeven van een dyslexieverklaring

De basisschool stemt de begeleiding van kinderen af op de mogelijkheden van het kind. Een dyslexieverklaring is daarbij niet nodig of direct van belang voor de aanpak van de lees- en/of spellingproblemen.

De basisschool verricht diagnostisch onderzoek, stemt de begeleiding daarop af en houdt het leerlingdossier/dyslexiedossier bij. Indien het vermoeden bestaat van dyslexie, met inachtneming van de criteria van de Gezondheidsraad, zal dit met de ouders worden besproken.

Een dyslexieverklaring mag alleen worden afgegeven door functionarissen die een academische graad hebben in de klinische (kinder- of jeugd-)psychologie of orthopedagogiek, evenals een erkende bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek, minimaal op het niveau van de BIG registratie Gezondheidszorgpsycholoog (GZ psycholoog).

De dyslexieverklaring heeft een onbeperkte geldigheidsduur. Het kan echter wenselijk zijn om bepaalde onderdelen van de verklaring na verloop van tijd aan te passen aan de dan geldende omstandigheden met het oog op veranderingen in aanpak of faciliteiten.

Een dyslexieverklaring wordt afgegeven voor lezen en/of spellen.

Indien ouders een officiële dyslexieverklaring gewenst vinden zijn er drie mogelijkheden:

- Ouders laten onderzoek doen, vergoed door de gemeente.
- De school draagt zorg voor een leerling-/dyslexiedossier.
- Ouders laten op eigen kosten onderzoek verrichten bij een particulier bureau. De school draagt zorg voor een leerling-/dyslexiedossier.

6. . Mogelijkheden voor compenserende en dispenserende maatregelen

Leerlingen met ernstige leesproblemen hebben veelal moeite met de teksten in de begrijpende leesmethode en de zaakvakken. Bij deze leerlingen wordt nagegaan welke hulp zij nodig hebben en welke faciliterende maatregelen genomen moeten worden.

Mogelijke maatregelen bij lezen

- Moeilijke woorden mogen worden voorgelezen door een leesmaatje.
- Leerlingen met dyslexie krijgen geen onvoorbereide leesbeurten.
- Er wordt bij toetsing gelezen zonder tijdsdruk.
- Indien teksten/toetsen ingesproken beschikbaar zijn mag daarvan gebruik worden gemaakt.
- Leerlingen met dyslexie krijgen voldoende leestijd.
- Zaakvak teksten mogen thuis worden voorbereid.
- Biebboeken kunnen op moeilijkheidsgraad worden gekozen door het makkelijk lezen symbool en een avi codering.
- Leestaken worden verlicht (minder pagina's).
- Leesteksten worden vergroot.
- Aangepaste afname Cito Entree- en Eindtoets (zie www.Cito.nl)

Mogelijke maatregelen bij spelling

- Spelfouten worden gedifferentieerd beoordeeld.
- De leerling mag alle hulpmiddelen gebruiken die leiden tot minder spelfouten zoals woordenboek, regelkaart, tekstverwerker.
- Bij bepaalde vak-onderdelen, zoals bijv. topografie en Engels worden spelfouten niet in de beoordeling meegenomen.
- Schrijftaken worden verlicht. (bv minder pagina's)
- Aanbieden van een minimumprogramma (dispensatie).

7. Communicatie met ouders

Als er sprake is van hardnekkige lees- en spellingproblemen bespreken we graag met ouders hoe we hun kind het best kunnen begeleiden. In het geval van ernstige

lees-/spellingproblemen hebben we het vertrouwen en de medewerking van ouders nodig om tot goede resultaten te kunnen komen.

Daarbij is voor ons niet alleen het lees- en spellingniveau van belang, maar ook het sociaal-emotioneel functioneren van de leerling.

Wij houden ons aan de criteria voor het vaststellen van ernstige lees- en spellingproblemen/dyslexie zoals vastgelegd door de Gezondheidsraad in 2000 en behandelmethode waarvan vast is gesteld dat ze effect hebben (Protocol leesproblemen en dyslexie, 2001).

Rol van de ouders bij lezen

Hulp van de ouders heeft alleen zin als zij een actieve rol willen spelen bij het verbeteren van de leesontwikkeling van hun kind. Het gaat daarbij om kwaliteit en de regelmaat van hun inzet. Vier keer per week een kwartier de volle aandacht is effectiever dan één keer per week een uur.

De begeleiding op school en thuis moet in elkaars verlengde liggen. De leerkracht geeft op school instructie op het niveau dat het kind net aankan en ouders ondersteunen het beheersingsniveau. Voorwaarde is dat de relatie tussen ouders en kind ontspannen is zodat het leesplezier van het kind voorop blijft staan. In een oudergesprek kunnen ouders tips krijgen over keuze van leesmateriaal, samen lezen, verbeteren van fouten enz.

Rol van de ouders bij spelling

Het thuis oefenen vindt plaats ter ondersteuning van het oefenen op school. Het thuis oefenen kan betere resultaten opleveren als ouders tips krijgen over hoe ze het dictee met hun kind kunnen oefenen.

De ouders zijn vaak terecht bezorgd over de vorderingen van hun kind. Ze kunnen veel doen om de positieve leerhouding, het leesplezier en de emotionele ontwikkeling te bevorderen.

De leerkracht brengt regelmatig de ouders op de hoogte van de vorderingen van het handelings- en/of begeleidingsplan, en geeft hen adviezen voor de thuissituatie.

Te denken valt aan de volgende adviezen:

- Veel voorlezen.
- Kind stimuleren te vertellen over gebeurtenissen.
- Rustig en duidelijk praten.
- Fouten in zinsbouw en uitspraak verbeteren door de zin goed te herhalen, zonder de fout daadwerkelijk te benoemen.
- Abstracte begrippen als dagen, maanden, kleuren, links/rechts oefenen.
- Regelmatig praten over hoe het op school gaat.
- Benadrukken wat het kind goed kan.
- Helpen bij het huiswerk: verdelen in stappen.
- Rustige omgeving scheppen.
- Eventuele problemen met de leerkracht bespreken.
- Verwachten dat vooruitgang gestaag gaat door veel oefenen.
- Verwachten dat kleine foutjes gemaakt blijven worden (de/het/een).
- Moeilijke woorden bespreken, om zo de woordenschat te vergroten.
- Fouten in spontane geschreven taal niet aanrekenen.
- Boodschappen laten doen en zelf laten betalen.

8. Overgang PO-VO

De gesignaleerde lees- en/of spellingproblemen en gegeven begeleiding moeten tijdig (uiterlijk eind groep 7) en duidelijk met ouders besproken worden, zodat ouders hier rekening mee kunnen houden bij de keuze van school/type van voortgezet onderwijs.

Tevens dient de school voor voortgezet onderwijs (via zgn. 'koude' en 'warme' overdracht) tijdig en afdoende te worden geïnformeerd zodat de kinderen zo ononderbroken mogelijk begeleid kunnen worden bij hun verdere lees- en/of spellingontwikkeling.

Bij leerlingen met ernstige lees- en spellingproblemen geeft de leerkracht extra informatie met betrekking tot:

Heeft de leerling wel/geen dyslexieverklaring?

Welke lees- en/of spellingproblemen zijn gesignaleerd?

Welke aanpassingen met betrekking tot het aanbod en verwerking van het lezen en/of spellen hebben er in het BaO plaatsgevonden? (o.a. aanpassingen aan programma, extra hulp, hulpmiddelen, huiswerk, inzet ouders, compenserende/dispenserende maatregelen)?

Wat waren de resultaten van deze aanpassingen?

Wat is het huidige lees- en spellingniveau?

Sociaal-emotioneel functioneren van de leerling.

9. Bijlagen

Het protocol bevat voorts een aantal bijlagen waarin de stappenplannen voor de diverse groepen staan omschreven.

Stappenplan voor groep 2.

Stap 1 aanvang groep 2

- Stimuleren van geletterdheid middels de uitgangspunten van beginnende geletterdheid.
- Gericht aanbod verrijken voor leerlingen met een onvoldoende klankbewustzijn (fonemisch en fonologisch) en letterkennis.

Stap 2 januari Afname kleutertoetsen

- Taal voor kleuters, auditieve analyse, auditieve synthese.
- Invullen signalering lijst.
- Start klik-klak letterboekjes VLL
- Plan opstellen voor lln. die uitvallen.

Stap 3 januari en juni

- Inzert BOUW voor leerlingen met onvoldoende klankbewustzijn en letterkennis
- Aanbod verrijken voor lln. met een onvoldoende klankbewustzijn en letterkennis.
- Extra begeleiding bieden middels de voorschotbenadering.

Stap 4 juni

- Afname kleutertoetsen
- Taal voor kleuters, auditieve analyse,
- Invullen signalering lijst.
- plannen evalueren en bijstellen.

Stap 5 einde Schooljaar

- Overdracht groep 3.

Afspraken groep 1 en 2.

- De leerkrachten volgen de indeling van de map Fonemisch bewustzijn
- In de Herfst nemen we de beginnende geletterdheid toets af van Anneke Smits
- In de klassenmap zit een lijst met taalactiviteiten gerelateerd aan de tussendoelen beginnende geletterdheid.
- In januari vullen we de individuele screeningslijst groep 2 in voor de leerlingen die C – D – E scoren op de taaltoets voor kleuters en leerlingen waarbij dyslexie in de familie voorkomt.
- Voor de kinderen die hierbij opvallen, vullen we de individuele screeningslijst in.
- N.a.v. de screeningslijst, taaltoets voor kleuters, toetsen auditieve analyse en auditieve synthese wordt er bepaald of kinderen in aanmerking komen voor het programma BOUW.

Voor de doorgaande lijn vullen we voor de risicoleerlingen het betreffende gedeelte in op de inventarisatielijst dyslexie. Dit gaat mee in de overdracht naar groep 3.

Stappenplan voor groep 3

Actie door de leerkracht en IB

Stap 1 aanvang groep 3

Beginsituatie vastleggen van alle leerlingen bij aanvang leesonderwijs.

Inventarisatielijst dyslexie bekijken en eventueel aanvullen.

Stap 2 okt.

Meetmoment 1: Herfstsignalering

- Toetsen van alle leerlingen; (V.L.L kern 3)
- Bij onvoldoende inzicht worden de volgende toetsen worden afgenomen: 1. Auditieve analyse 2. Auditieve synthese
- Begeleidingsplan opstellen voor zwakke leerlingen

Stap 3 okt.-januari

Interventieperiode 1: Elementaire leeshandeling

Stap 4 januari

Meetmoment 2:Wintersignalering

Letterkennis en elementaire lees-/spellinghandeling

N.B.: Dit meetmoment vindt plaats nadat alle letters in de methode zijn aangeboden lees-/spellingvaardigheden toetsen van alle leerlingen; (V.L.L kern 6)

- Bij onvoldoende inzicht worden de volgende toetsen afgenomen: 1. Auditieve analyse 2. Auditieve synthese
- effect interventie van zwakke leerlingen vaststellen en begeleidingsplan bijstellen.

Stap 5 jan.-mrt.

Interventieperiode 2: Volledigheid letter-kennis en decodeersnelheid mkm-woorden.

Stap 6 eind mrt.

Meetmoment 3: Lentesignalering (V.L.L kern 8) letterkennis en decodeersnelheid;

- tussenmeting van de leesvaardigheid bij de zwakke lezers;
- effect interventie van zwakke leerlingen vaststellen en begeleidingsplan bijstellen

Stap 7 mrt. – mei

Interventieperiode 3; automatiseren van het leesproces (mkm en mmkmm)

Stap 8 eind mei/begin juni

Meetmoment 4 en Eindevaluatie:Zomersignalering

lees- en spellingvaardigheden toetsen van alle leerlingen;

Cito D.M.T kaart 1,2 en 3

Avi kaarten

Cito spellingtoets E3

Lager dan beheersing niveau E3 de volgende onderdelen afnemen:

1. Letters benoemen
2. Letterdictee

Bij onvoldoende inzicht worden de volgende toets afgenomen:

1. Auditieve analyse
2. Auditieve synthese

Eindsituatie en effecten van de interventies vastleggen in leerling-rapport;

Advies begeleiding in groep 4 formuleren en bespreken met de leraar van groep 4.

Begeleidingsplan komend schooljaar maken .

Stappenplan voor groep 4
Actie door de leerkracht en IB

- Stap 1** aanvang groep 4 *Beginsituatie* vastleggen van alle leerlingen; plan van aanpak maken voor zwakke lezers.
- Stap 2** aanvang groep 4 *Interventieperiode 1*
- Stap 3** okt. *Tussenmeting leerlingen met IV/V scores*
 Leesvaardigheid leerlingen met BP;
 Eventueel begeleidingsplan bijstellen voor zwakke leerlingen.
- Stap 4** okt.-jan. *Interventieperiode 2*
- Stap 5** januari *Meetmoment 1:*
 lees- en spellingvaardigheden toetsen van alle leerlingen;
 Effect interventie van zwakke leerlingen vaststellen en begeleidingsplan bijstellen.
- Stap 6** febr.- mrt. *Interventieperiode 3*
- Stap 7** eind mrt. *Tussenmeting leerlingen met IV/V scores*
 Leesvaardigheid leerlingen met BP;
 Eventueel begeleidingsplan bijstellen voor zwakke leerlingen.
- Stap 8** apr.-mei *Interventieperiode 4*
- Stap 9** eind mei *Meetmoment 2 en Eindevaluatie:*
 lees- en spellingvaardigheden toetsen van alle leerlingen en situatie vastleggen in leerling-rapport; voor zwakke leerlingen de effecten van de interventies en de eindsituatie beschrijven;
 Advies begeleiding in groep 5 formuleren en bespreken met de leraar van groep 5.
 Begeleidingsplan komend schooljaar maken .

Stappenplan voor groep 5-7

Actie door de leerkracht en IB

- Stap 1** aanvang groep *Beginsituatie* vastleggen van alle leerlingen; plan van aanpak maken voor zwakke lezers.
- Stap 2** aanvang groep *Interventieperiode 1*
- Stap 3** okt. Groep 5-7 *Tussenmeting leerlingen met IV/V scores :*
Leesvaardigheid leerlingen met BP;
Eventueel begeleidingsplan bijstellen voor zwakke leerlingen.
- Stap 4** okt.-jan. *Interventieperiode 2*
- Stap 5** januari *Meetmoment 1:*
lees- en spellingsvaardigheden toetsen van alle leerlingen;
Effect interventie van zwakke leerlingen vaststellen en begeleidingsplan bijstellen.
- Stap 6** febr.- mrt. *Interventieperiode 3*
- Stap 7** april *Tussenmeting leerlingen met IV/V scores:*
Leesvaardigheid leerlingen met BP;
Eventueel begeleidingsplan bijstellen voor zwakke leerlingen.
- Stap 8** apr.-mei *Interventieperiode 4*
- Stap 9** mei/juni *Meetmoment 2 en Eindevaluatie:*
lees- en spellingsvaardigheden toetsen van alle leerlingen en eindsituatie vastleggen in leerling-rapport;
voor zwakke leerlingen de effecten van de interventies en de eindsituatie beschrijven;
Advies begeleiding in de volgende groep formuleren en bespreken met de leraar van de volgende groep.
Begeleidingsplan komend schooljaar maken.

Groep 8:

Leesbegeleiding blijft doorgaan totdat de leerling aan het eind van zijn basisschoolperiode leesniveau AVI plus / E7 heeft behaald.
(Indien dit tot de mogelijkheden van de leerling behoort.)

Toetsing geschiedt door Avi kaarten 2009 en D.M.T. kaarten 1,2 en 3.

Inventarisatielijst t risico-leerling Leesproblemen en/of dyslexie Kleuterbouw			
Naam leerling: Leerkracht: Groep:	Datum:		

Ontwikkeling jonge kind	ja	?	nee
Moeite met leren en onthouden van begrippen(links/rechts, kleuren, dagen van de week)			
Moeite met onthouden van de namen van de kinderen			
Moeite met het onthouden van versjes en liedjes			
Moeite met zinsbouw			
Moeite met het verbuigen van werkwoorden			
Moeite zich te blijven concentreren op fonologische verwerkingstaken			

Fonologische verwerking			
Moeite met het onthouden en correct nazeggen van zinnen			
Moeite met begrijpen van ingewikkelde zinnen en samengestelde opdrachten			
Moeite met het onder woorden brengen van gedachten			
Last van woordvindingsproblemen			
Weinig gevoeligheid voor rijm			
Moeite met klanken in woorden op de juiste klankpositie plaatsen (toevoegingen, weglatingen, vervangingen)			
Moeite om kleine verschillen tussen klanken snel te signaleren			
Auditieve discriminatie komt niet op gang (ui-eu)			
Auditieve synthese van samenstellingen komt niet op gang (bos-bes)			
Kan niet manipuleren met klanken (wat hoor je vooraan bij zee, wat houd je over als je bij bos -b- weglaat)			

Bijzondere factoren			
Ouders hebben zelf dyslexie of hardnekkige lees-, spellingproblemen			
Dyslexie of hardnekkige lees-, spellingproblemen bij broertjes /zusjes of in de directe familie			
Concentratie en werkhoudingproblemen in het algemeen			

Leerling was aan het begin van groep 3 onvoldoende aan lezen toe			
Leerling heeft problemen op het gebied van de fijne motoriek			
Er is sprake van spraaktaal - ontwikkelingsproblemen			
Nederlands als tweede taal			
Er is sprake van emotionele problematiek, niet veroorzaakt door lees - spellingproblemen			
Er is meer dan een schoolwisseling geweest			
Zintuiglijke problemen			

Inventarisatielijst dyslexie Groep 3 t/m 8	
Naam leerling : Leerkracht :	Datum : Groep :

Ontwikkeling jonge kind	Ja	?	N
Moeite met leren en onthouden van begrippen (links/rechts, kleuren dagen van de week)			
Moeite met onthouden van namen van kinderen			
Moeite met het leren en onthouden van versjes en liedjes			
Moeite met zinsbouw			
Moeite met verbuigen van werkwoorden			
Moeite zicht te blijven concentreren op fonologische verwerkingstaken			

Fonologische verwerking:	Ja	?	N
Moeite met het correct nazeggen en onthouden van zinnen			
Moeite met het begrijpen van ingewikkelde zinnen en samengestelde opdrachten			
Moeite met het onder woorden brengen van gedachten			
Heeft last van woordvindingsproblemen			
Weinig gevoeligheid voor rijm			
Moeite met klanken in woorden op de juiste klankpositie plaatsen (weglaten, toevoegen, vervangen)			
Moeite om kleine verschillen tussen klanken snel te signaleren			
Auditieve discriminatie komt niet op gang (ui – eu)			
Auditieve synthese van samenstellingen komt niet op gang (bos – bes)			
Kan niet manipuleren met klanken(wat hoor je vooraan bij zee, wat houd je over als je bij bos b weglaat			

Lezen en spellen :	Ja	?	N
Laag tempo bij stillezen			
Aanleren van de letters heeft langer geduurd dan normaal			
Tijdens het lezen moeite met letters die apart wel herkend worden			
Te sterk radend of spellend lezen			
Woorden die vaker voorkomen worden steeds weer fout gelezen			
Spelfouten in gemakkelijke woorden			
Steeds opnieuw de aanpak van een spellingprobleem vergeten			

Verwarring van letters en klanken die veel op elkaar lijken			
---	--	--	--

Automatisering en geheugen	Ja	?	N
Moeite met het onthouden van namen, plaatsen , jaartallen			
Verminderde prestaties onder tijdsdruk			
Moeite om aanwezige kennis snel op te roepen			
Moeite met het geautomatiseerd toepassen van kennis			
Schijnbaar beheerste vaardigheden / kennis zijn na verloop weer onvoldoende (kennis beklijft slecht)			
Automatiseringsproblemen bij het rekenen			
Moeite met hoofdrekenen			
Moeite met topografie			

Motivatie, beleving en werkhouding	Ja	?	N
Verminderde motivatie voor lezen en spellen			
Gevoelens van onzekerheid tijdens het lezen en spellen			
Leerling houdt niet van lezen			
Moeite met geconcentreerd lezen en spellen			

Bijzondere factoren	Ja	?	N
Ouders hebben zelf dyslexie of hardnekkige lees- , spellingproblemen			
Dyslexie of hardnekkige lees- , spellingproblemen bij broertjes of zusje in de directe familie			
Concentratie en werkhoudingproblemen in het algemeen			
Leerling was aan het begin van groep 3 onvoldoende aan lezen toe			
Leerling heeft problemen op het gebied van de fijne motoriek			
Er is sprake van spraaktaal - ontwikkelingsproblemen			
Nederlands als tweede taal			
Er is sprake van emotionele problematiek, niet veroorzaakt door lees- , spellingproblemen			
Er is meer dan een schoolwisseling geweest			
Zintuiglijke problemen			

Inschatting intelligentie	Ja	?	N
Leerling is slim in het bedenken van oplossingen voor problemen			
Leerling heeft vlot begrip van instructies			
Leerling heeft inzicht in oorzaak gevolgrelaties			
Leerling heeft een reëel beeld van eigen kunnen			
Leerling kan het geleerde in andere situaties toepassen			
Leerling begrijpt mondelinge verhalen			
Leerling heeft brede belangstelling			

Leerling heeft voldoende zicht in sociale relaties			
De taalontwikkeling is voldoende			
De algemene ontwikkeling is voldoende			
Leerling gebruikt compensatiestrategieën (ezelsbruggetjes, visuele ondersteuning, woord vervangen door een betekenisvol woord)			
Leerling heeft gevoel voor humor en begrijpt dubbele betekenissen			

Leergebieden	Toets	Groep	DLE / Vaardigheidsscore	Niveau
Lezen				
Spellen				
Rekenen				
Begrijpend lezen				
Wereldoriëntatie				